

TAYVAN

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Batuhan UYSAL**
Ankara - January, 2011

T.C. Bařbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

► Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Dil	Mandarin, Çince, Taiwan dilleri(Hakka ve Güney Fukienese lehçeleri)
İklim	subtropikal
Din	Budizm
Ölçü birimi	metrik sistem
Saat farkı	gmt 8 saat önde
Tatil günleri	3 Ocak kuruluş günü, 13-17 Şubat Çin yeni yılı, 28 Şubat Barış Günü, 5 Nisan Chin-Ming, 1 Mayıs-işçi günü, 16 Haziran,22 Eylül, 10 Ekim.

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Bölgesel Entegrasyonlara Üyelik ve Dış Ticaretin Geliştirilmesi (TAITRA)

Tayvan herhangi bir serbest ticaret anlaşmasına taraf olmamakla birlikte Dünya Ticaret Örgütü'ne üyelik doğrultusunda yaptığı çalışmaların neticesini almış ve 2002 yılında DTÖ'ye üye olmuştur. Bundan başka olarak Tayvan, Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) teşkilatının ve Ekonomik Entegrasyon İçin Merkezi Amerika Bankası'nın bir üyesidir.

TAITRA: 1970 yılında, Tayvan dış ticaretinin geliştirilmesi amacıyla kurulan TAITRA (Taiwan External Trade Development Council), hükümet ile sanayi ve ticaret birlikleri tarafından desteklenen ve kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Tayvan üretici ve işletmelerine uluslararası rekabet güçlerini artırma ve dış pazarlarda karşılaşılan güçlükleri aşma konusunda destek sağlayan TAITRA'nın 44 tane yurtdışı ofisi bulunmaktadır. TAITRA'nın yurtdışı ofisleri, karşılıklı ticari ilişkilerin geliştirmek, firma ve işletmelere temalarında yardımcı olmak, ticari bilgi toplamak, pazar araştırması yapmak, satın almak ve ticari heyetler düzenlemek gibi hizmetler yürütmektedir

► Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Tayvan, Pasifik Okyanusunda, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Güney doğusunda yer almaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Tayvan 1895-1945 yılları arasında Japon işgali altında kalmıştır. 1949 yılında Çin Komünist Partisi tarafından yenilen bir grup Tayvan'a geçmiştir. Bu idare Çin Halk Cumhuriyeti tarafından tanınmamıştır. Bu gün Tayvan Çin Halk Cumhuriyeti ile ekonomik ve siyasi alanda yakın ilişkiler içinde bulunmaktadır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Nüfus ve Doğal Kaynaklar

2009 yılında 23,1milyon kişiye ulaşan Tayvan nüfusu, km2 başına ortalama 630 kişi ile, dünyada nüfus yoğunluğu en yüksek olan ülkelerden birisidir. Yıllık nüfus artış hızı 1960 yılında %3,5 düzeyinden 1970 yılında %2,4'e ve 1980 yılında %1,9'a düşmüştür. 1991 yılından beri yıllık nüfus artış hızı %1'in altında kalmıştır.

1960'lı yıllarda Tayvan'ın gelişmeye başlamasıyla birlikte bir çok kalifiye çalışan ABD gibi gelişmiş sanayi ülkelerine göç etmiştir. 1980 ve 1990'lı yıllarda Tayvan'ın özellikle yüksek teknoloji sektöründe cazip iş fırsatları sunması neticesinde bu beyin göçü tersine çevrilmiştir. Buna karşın son yıllarda yeni bir göç dalgası ortaya çıkmıştır. Tayvanlılar giderek artan bir oranda adayı terkederek Çin'e çalışmaya gitmektedir. Resmi olmayan tahminlere göre sadece Şangay çevresinde 400000 Tayvanlı yaşamaktadır. Hong Kong'un kuzeyindeki Guangdong eyaletinde de çok sayıda Tayvanlı yaşamaktadır.

Ülkenin en önemli kentleri Taipei, Kaohsiung, Taichung, Tainan ve Keelung'dur. Adanın kuzeyinde yer alan Taipei, politika, finans ve ticaret merkezidir. Kaohsiung ise, önde gelen sanayi kentlerinden biri olanın

yanı sıra, dünyanın en modern ve işlek limanlarından birine sahiptir.

Toplam yüzölçümünün sadece ¼'ü ekime elverişli olan Tayvan'da, su dışındaki doğal kaynaklar oldukça sınırlıdır. Doğu sahillerinde önemli miktarda mermer ve dolomit bulunurken az miktarda da altın, bakır, petrol, doğal gaz ve kömür rezervleri vardır; ancak bunların hiç biri yurtiçi ihtiyacı karşılamaya yeterli değildir. Ayrıca ülke içi petrol, doğal gaz ve kömür rezervlerini işletmek ekonomik değildir.

İstihdam-İşgücü İstatistikleri

	istihdam ücretler, fiyatlar									
	2005a	2006a	2007a	2008a	2009a	2010b	2011b	2012b	2013b	2014b
iş gücü piyasası (ort)										
iş gücü (m)	10.4	10.5	10.7	10.9	10.9	11.0	11.1	11.2	11.3	11.4
iş gücü (% değişim)	1.3	1.5	1.8	1.3	0.6	1.0	0.8	0.9	0.8	0.7
iş gücü (m)	9.9	10.1	10.3	10.4	10.3	10.4	10.6	10.7	10.8	10.9
istihdam (% değişim)	1.6	1.7	1.8	1.1	-1.2	1.5	1.2	1.3	1.1	1.2
işsizlik(m)	0.4	0.4	0.4	0.4	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.4
işsizlik oranı (%)	4.1	3.9	3.9	4.1	5.9	5.4	5.0	4.5	4.2	3.7
ücret ve fiyat enflasyonu (% saat ücretleri hariç)										
tüketici fiyatları (ort)	2.3	0.6	1.8	3.5	-0.9	1.5	1.7	1.8	2.0	2.0
üretim fiyatları (ort)	0.6	5.6	6.5	5.1	-8.7	6.2	3.3	3.9	3.8	2.5
GSYİH deflatörü(ort)	-1.3	-1.1	-0.5	-2.4	0.5	-1.0	0.7	1.6	1.1	0.7
özel tüketim deflatörü(ort)	1.2	0.7	1.4	2.2	-1.6	3.4	-0.3	0.9	0.3	0.0
hükümet harcamaları deflatörü(ort)	1.1	1.1	1.4	2.2	-0.8	2.0	2.2	2.3	2.4	2.5
sabit yatırımlar deflatörü(ort)	-1.0	3.5	3.5	6.4	-2.0	4.0	3.0	3.0	3.0	3.0
ort nominal ücretler (ort)	2.8	1.4	1.8	-0.3	-9.2	5.4	1.6	1.9	1.4	1.3
ort.gerçek ücretler (ort)	0.5c	0.8c	0.0c	-3.7c	-8.4c	3.8	-0.1	0.1	-0.5	-0.6
birim işçi maliyetleri (NT\$-(ort)	0.0	-2.1	-2.6	0.6	-2.6	-0.5	-1.5	-0.4	-1.6	-1.5
birim işçi maliyetleri (US\$)	3.8	-3.2	-3.5	4.7	-7.1	2.5	-0.2	2.3	1.1	1.2
saat işçi ücretleri (NT\$)	205.3	208.1c	211.9c	211.3c	191.9c	202.1	205.3	209.2	212.1	215.0
saat işçi ücretleri (US\$)	6.4	6.4c	6.5c	6.7c	5.8c	6.3	6.5	6.8	7.1	7.4

a gerçekleşen. b EIU tahmin c EIU hesaplamaları

Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

Bölgesel Entegrasyonlara Üyelik ve Dış Ticaretin Geliştirilmesi (TAITRA)

Tayvan herhangi bir serbest ticaret anlaşmasına taraf olmamakla birlikte Dünya Ticaret Örgütü'ne üyelik doğrultusunda yaptığı çalışmaların neticesini almış ve 2002 yılında DTÖ'ye üye olmuştur. Bundan başka olarak Tayvan, Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) teşkilatının ve Ekonomik Entegrasyon İçin Merkezi Amerika Bankası'nın bir üyesidir.

TAITRA: 1970 yılında, Tayvan dış ticaretinin geliştirilmesi amacıyla kurulan TAITRA (Taiwan External Trade Development Council), hükümet ile sanayi ve ticaret birlikleri tarafından desteklenen ve kar amacı gütmeyen bir kuruluştur. Tayvan üretici ve işletmelerine uluslararası rekabet güçlerini artırma ve dış pazarlarda karşılaşılan güçlükleri aşma konusunda destek sağlayan TAITRA'nın 44 tane yurtdışı ofisi bulunmaktadır. TAITRA'nın yurtdışı ofisleri, karşılıklı ticari ilişkilerin geliştirmek, firma ve işletmelere temalarında yardımcı olmak, ticari bilgi toplamak, pazar araştırması yapmak, satın almak ve ticari heyetler düzenlemek gibi hizmetler yürütmektedir.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı

	2005a	2006a	2007a	2008a	2009a	2010b	2011b	2012b	2013b	2014b
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

GSYİH kaynakları (NT\$ mily 2001 sabit fiyatları ile)										
faktör fiyatları açısında GSYİH	11,612	12,243	12,976	13,071	12,821	13,790	14,390	14,921	15,540	16,185
tarım	169	179	176	173	188	184	182	182	181	180
sanayi	3,521	3,759	4,109	4,062	3,982	4,420	4,641	4,846	5,069	5,302
hizmetler	8,119	8,438	8,797	8,863	8,635	9,168	9,548	9,874	10,270	10,682
GSYİH'nın kaynakları (% değişim)										
tarım	-8.1	6.1	-1.9	-1.4	8.6	-2.0	-1.0	-0.4	-0.4	-0.4
sanayi	6.3	6.8	9.3	-1.2	-2.0	11.0	5.0	4.4	4.6	4.6
hizmetler	3.5	3.9	4.3	0.8	-2.6	6.2	4.1	3.4	4.0	4.0
GSYİH'nın kaynakları (% GSYİH faktör fiyatları olarak)										
tarım	1.6	1.6	1.5	1.6	1.6	1.4	1.3	1.3	1.2	1.2
sanayi	26.4	26.3	27.2	24.5	30.0	30.5	30.2	30.0	29.7	29.4
hizmetler	69.6	69.5	69.2	71.2	68.9	68.6	68.9	69.2	69.6	70.0
sanayi üretimi (% değişim)	4.6	5.0	7.6	-1.7	-8.1	17.4	5.5	6.5	5.4	5.2
a gerçekleşen b EIU tahminleri										

Ekonomi Politikaları

Ekonomide Liberalizasyon Çalışmaları

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin başarılı olmasını sağlayacak koşulları yaratmak üzere Tayvan hükümeti, politikalarını özellikle 3 konu üzerinde yoğunlaştırmıştır. Bunlar; yeni işletmelerin kurulmasını teşvik etmek, altyapıyı geliştirmek ve bebek endüstrileri korumaktır. Bu yönde ilk önemli adım, yatırımları teşvik amacıyla, yeni kurulan firmalara vergi indirimini sağlanması olmuştur. İhracatı arttırmak için de hükümet, 1960'lı yılların ortasında Kaohsiung'da dünyanın, ilk ihracat serbest bölgesini (export processing zone) açmıştır. Yine aynı amaçlarla, 1970 ve 1980'li yıllarda yoğun altyapı yatırımları yapılmıştır.

1990 yılında hükümet, Tayvan'ı çok uluslu faaliyetler için bir "Asya-Pasifik Bölgesel Harekatlar Merkezi" (Asia-Pacific Regional Operations Center-APROC) haline getirmeyi planladığını açıklamıştır. Başlangıç itibarıyla APROC, Tayvan'ı imalat, telekomünikasyon, hava ve deniz taşımacılığı, finansal hizmetler ve medya alanlarında bölgesel bir merkez haline getirmeyi amaçlamıştır. Ancak bu plan çok eleştirilmiş ve 1997 yılının ikinci çeyreğinde hükümet, öncelikle ülkenin imalat ve telekom alanlarında sahip olduğu çekiciliğinin artırılması konusunda yoğunlaşılacağını açıklamak durumunda kalmıştır.

Tayvan hükümeti, geleneksel olarak çokuluslu yabancı şirketlerin Tayvan'daki doğrudan yatırımları üzerinde sıkı kontrol uygulamış ve ancak stratejik açıdan yararlı olan ve yüksek teknoloji transferi vaadeden şirketleri teşvik etmiştir. Bu korumacı eğilim, enerji gibi bazı sektörlerde sürmekle beraber, bazı telekom sektörlerine yabancı yatırımcıların girişi 1996 yılı ortalarından bu yana kolaylaştırılmıştır.

Tayvan'ı ekonomik liberalizasyonunu hızlandırması yönünde zorlayan önemli bir neden de, ülkenin Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) yapmış olduğu üyelik başvurusudur. DTÖ'ye üye olmak için gerekli koşulları karşılamak üzere bazı sektörlerde giriş serbestleştirilmiştir. 1994 yılından bu yana, yabancı portföy yatırımcıları için ülke piyasasına giriş çok kolaylaşmış ve 1997 yılının Mart ayında da emlak sektörü yabancılara açılmıştır. 1999'da yabancı yatırımcıların Tayvan'daki azami ortaklık payları oranı %50'ye çıkarılmış, DTÖ'ye girişten sonra bu sınırlamanın da kalkacağı belirtilmiştir. 2002 yılı Ocak ayında Tayvan'ın DTÖ üyeliğine kabul edilmesi neticesinde ekonominin dış rekabete açılması hızlandırılmıştır.

Aralık 1996 tarihinde gerçekleştirilen "Ulusal Kalkınma Konferansı" sonunda, özelleştirilmeye hız verilmesi ve 2002 yılına kadar devletin elinde bulunan önemli şirketlerin satılması kararlaştırılmıştır. Ancak patlak veren Asya Krizi'nin ardından, Merkez Bankası, Tayvan'ın mali liberalizasyon çalışmalarının yavaşlatılacağını açıklamıştır.

Sektörler

Sanayi

1990 sonrasında ise, Tayvan ekonomisi 1970 ve 1980'li yıllarda olduğu kadar çarpıcı büyüme oranlarına ulaşmasa da, 1996-2000 yılları arasında yılda ortalama %5,8 büyüme sağlamıştır. 2001 yılında ABD ekonomisindeki durgunluk nedeniyle Tayvan ekonomisi %2,2 küçülmüştür. 2002 yılında ekonomi %4,2 büyümüştür ve 2003 yılında da %3,4 büyümüştür. 2004 yılında ivme kazanan büyüme %6,1 seviyesinde gerçekleşmekle birlikte 2005 yılında büyüme oranı %4,2'ye düşmüştür. 2006 ve 2007 yıllarında sırasıyla %4,8 ve %5,7'lik büyüme oranlarının yakalanmasının ardından küresel krizin etkisiyle 2008 yılındaki büyüme oranı ancak %0,1 oranında gerçekleşebilmiştir. 2009 yılında ekonomi % -1,9 oranında küçülmüştür. 2010 yılında ise hafif bir toparlanma ile %0,6 oranında bir büyümenin gerçekleşeceği tahmin

edilmektedir.

Son yıllarda GSYİH'nin yaklaşık dörtte birini oluşturan imalat sektörü, Tayvan'ın ekonomik başarısının kaynağıdır. Halen ülke ihracatının çok büyük bir bölümünü bu sektör ürünleri oluşturmakla beraber, sektörün GSYİH'daki payı yavaş yavaş azalıp yerini büyüyen yüksek katma değerli hizmetler sektörüne bırakmaktadır. İmalat sektöründe, son yıllarda elektronik parçaların üretimi artarken bu parçaları içeren tüketim mallarının üretimi düşme eğilimi göstermiştir. Bu durum, aynı zamanda, Tayvan'da yüksek katma değerli mallar üreten endüstrilerin gelişmekte olduğunun bir göstergesidir.

Tayvan'ın imalat sektöründe, bilgisayar ve enformasyon teknolojisi, otomotiv ve petrokimyasallar ön plana çıkmaktadır. Ülke, dünya bilgisayar donanımlarının 1/5'ini üretmekte ve bu alanda dünyada Japonya ve ABD'nin arkasından gelmektedir. Ayrıca Tayvan artık geleneksel olarak sürdürdüğü yabancı firma markalarına parça sağlama uygulamasını terketmeye başlamış, bunun yerine kendi adı ve markası ile bilgisayar sistemleri üretme yolunda atılımlar yapmıştır. Ülkede özellikle cep bilgisayarı, PC, ve CD-Rom üretimi önemli düzeydedir. Günümüzde bilgisayar parçası üretiminde yaklaşık bir düzine kategoride Tayvan dünya lideridir. Ayrıca dünya diz üstü bilgisayar üretimi ve masaüstü bilgisayar üretiminde de önemli bir paya sahiptir.

Petrokimyasalların üretimi de, özellikle polietilen ve propilen ihracatı sayesinde 1990'lı yıllarda artmıştır. Hükümet petrokimya sanayisini stratejik sektör olarak belirlemiştir. Kimyasal ürünler sanayi üretimi artmıştır.

1950'li yıllarda ihracatın başlıca kaynağı olan tarım sektörü, 2000'lerde Tayvan için önemini yitirmiştir. 1960 yılında GSYİH'nin %28,5'ini oluşturan tarım sektörünün payı ormancılık ve balıkçılık dahil, son yıllarda %2'nin altına düşmüştür. Toplam işgücünün yaklaşık %8'i bu sektörde çalışmaktadır. Bununla birlikte, ülke gıda bakımından kendi kendine yeterlidir.

1989 yılına kadar süren bir yükselişin ardından, inşaat sektörü özellikle sermaye yetersizliği nedeniyle önemli sorunlar yaşamaktadır.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Ulaşım: 1991-1996 6 Yıllık Ulusal Kalkınma Planı dahilinde hükümet, Tayvan'ın ulaşım ve haberleşme altyapısını yenileyip geliştirmeyi amaçlamıştır, ancak finansman güçlükleri, pek çok projeye engel teşkil etmiştir. Bununla birlikte, ülkede ciddi bir ulaşım sıkıntısı yoktur.

Son 10 yılda, firmaların taşımacılık için karayolunu tercih etmeleri nedeniyle demiryolu ile taşınan yük oranı azalmıştır. Ülkenin başlıca 4 limanı olan Kaohsiung, Keelung, Hwalien ve Taichung içinde Kaohsiung en önemlisidir. Toplam kargonun yarısından fazlası bu limandandır. 1998'de liman işlemlerinin özelleştirilmesinden sonra verimlilik önemli ölçüde artmıştır. Bu güney limanı Hong Kong ve Singapur'dan sonra dünyada üçüncü büyük konteynır limanı haline gelmiştir. Ülkede Chiang Kai-shek International ve Kaohsiung havaalanları uluslararasıdır. Chiang Kai-shek Havaalanı'nın 2. Terminali 2000 yılı Temmuzunda açılmıştır. Yılda 17 milyon kişilik kapasiteye ulaşan bu havaalanına üçüncü bir terminal yapımı da düşünülmektedir.

Haberleşme: Mart 2000'de sabit telefon sistemi hizmetinde devlet tekeli kaldırmış ve yeni firmaların bu alana girmesine olanak sağlamıştır. Mobil telefon sistemi de ülkede en hızlı büyüyen alanların başında gelir. Artan rekabet ve düşük fiyatlar neticesinde 1997'de %6,7 olan kullanma oranından 2003 sonunda %111'e yükselmiştir. Ülkede internet geniş bant bağlantı abonelerinin sayısı 2004 yılı sonunda 10,3 milyonu geçmiştir. Bu rakam % 53,8 penetrasyona denk gelmekte ve Güney Asya'da Güney Kore'den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Toplam internet abone sayısı 13.8 milyon adet olup nüfusun %60.8'ine karşılık gelmektedir. Yaklaşık 2.4 milyon kişi kablosuz ağlar üzerinden ve 1.3 milyon kişi de mobil telefon üzerinden internet erişimine sahiptir. Ayrıca üçüncü nesil mobil telefon sisteminin de kullanıma sunulması planlanmıştır. Eğer Tayvan bu projesini zamanında gerçekleştirebilirse bölgede 3. nesil sistemi kuran ilklerden biri olacaktır.

Enerji: Tayvan, enerji ihtiyacı açısından neredeyse tamamen ithalata bağımlıdır. En önemli enerji kaynakları 2004 yılındaki verilerle ham petrol (toplam enerji kaynakları ithalatının %50'si), kömür (yaklaşık %30) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (%10 civarında) enerjidir. Doğal gazın önemi ise artmaktadır. Hidroelektrik, toplam enerji kullanımına katılan tek önemli yurtiçi kaynaktır. Ülkede bu enerji kaynaklarını kullanan toplam 31 adet termal güç santrali bulunmaktadır. Tayvan'da bulunan 3 nükleer reaktörün enerji kaynağı da ithalata bağımlıdır.

Elektrik enerjisinin neredeyse tamamı, hükümete ait olan "Taiwan Power" tarafından üretilir. Ancak hükümet, elektrik üretimi üzerindeki tekeli sona erdirmek üzere çalışmalar yapmaktadır. Amaç, tesis edilmiş elektrik enerji kapasitesini yükseltmek ve Taiwan Power'ı 2006'da özelleştirmektir. 1996'da kabul edilen bir plana göre 1997 ve 2004 yılları arasında 11 özel şirkete enerji santrali kurma izni verilmiştir. Önümüzdeki 2-3 yıl içinde 4 veya daha fazla yeni özel sektör enerji santrali gelmesi beklenmektedir.

Bankacılık

Tayvan mali piyasaları, özellikle yabancı kuruluşlar için pek çok kısıtlamanın sürmesine rağmen, 1980'li yılların sonlarından bu yana aşamalı olarak serbestleşmiştir. 1989 yılında, bankacılık kanunu gözden geçirilmiş ve faiz oranları üzerindeki kısıtlamalar kaldırılmıştır. 1990 yılında ise piyasaya yeni bankalar girmiştir. Yapılan düzenlemelerle artık Tayvan'da yabancı bankalar birden fazla, yerli bankalar da yılda 5 adet şube açabilmektedir. Ülkede 41 adet yabancı banka faaliyet göstermektedir.

Merkez bankası "The Central Bank of China" olan Tayvan'da, 1988 yılında 16 olan yerli banka sayısı

2000-01 döneminde 53'e çıkmıştır. En büyük iki özel bankası "International Commercial Bank of China" ve "Overseas Chinese Commercial Banking Corporation" bankalarıdır. Hükümet pek çok önemli bankanın hisselerinin çoğunluğunu elinde bulundurmaktadır. 1998 yılında First Commercial Bank, Hua Nan Bank ve Changwa Commercial Bank isimli bankalar özelleştirilmiştir. 1999 yılında hükümet, artık yeni kamu bankası kurulmayacağını ve ellerindeki İhracat-İthalat Bankası (Export-Import Bank) haricindeki tüm bankaları özelleştireceğini ilan etmiştir. Buna rağmen devletin hala birçok bankada hissesi bulunmaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Yabancı Yatırımlar

	2005a	2006a	2007a	2008a	2009a	2010b	2011b	2012b	2013b	2014b
doğrudan yabancı yatırımlar(US\$ m)										
içerideki direkt yatırımlar	1,625	7,424	7,769	5,432	2,803	5,292	6,300	6,600	7,800	8,400
içerideki direkt yatırımlar (GSYİH %'si)	0.4	2.0	2.0	1.3	0.7	1.3	1.4	1.4	1.5	1.5
içerideki direkt yatırımlar (brüt sabit yatırım %'si)	2.0	8.8	9.0	6.4	4.0	6.0	6.3	6.0	6.3	6.0
dışerideki direkt yatırımlar	-6,028	-7,399	-11,107	-10,287	-5,868	-9,092	-10,200	-11,200	-11,774	-12,348
net yabancı direkt yatırımlar	-4,403	25	-3,338	-4,855	-3,065	-3,800	-3,900	-4,600	-3,974	-3,948
yabancı direkt yatırımlar stoğu	37,454	44,878	52,647	58,079	60,882	66,174	72,474	79,074	86,874	95,274
kişi başına yabancı direkt yatırımlar stoğu (US\$)	1,645	1,962	2,293	2,521	2,633	2,855	3,119	3,388	3,707	4,049
yabancı direkt yatırımlar stoğu (GSYİH%'si)	10.3	11.9	13.4	14.4	16.1	15.9	16.4	16.5	16.8	17.1
Tayvan'ın dünyadaki içerideki yatırım akışı payı (%)	0.17	0.60	0.40	0.36	0.31	0.49	0.52	0.49	0.51	0.54
Tayvan'ın dünyadaki içerideki yatırım stoğundaki payı (%)	0.39c	0.38c	0.36c	0.40c	0.40c	0.40	0.41	0.42	0.42	0.43

a gerçekleşen b EIU tahmini c EIU hesaplamaları

Dış Ticaret

Genel Durum

Tayvan, 2009 yılında yaklaşık 202 milyar \$ ihracat ve 174 milyar \$ ithalat yapmıştır. Tayvan'ın dış ticaret hacmi Asya krizinin etkilerinin görüldüğü 1998 yılı ve global ticarete daralmanın görüldüğü 2001 yılı hariç hep artma eğilimi içerisindeydi. 2009 yılında yaklaşık 376 milyar dolarlık dış ticaret hacmine ulaşılmıştır.

Tayvan'ın kendi doğal kaynakları sınırlı olduğu için hammadde ve ara mal talebi her geçen yıl artmaktadır. Bu malları işleyip ihraç etmeye yönelik büyüme stratejisini 1950'lerin sonundan itibaren benimsemiş olan Tayvan bunda çok başarılı olmuştur. Bu nedenle Tayvan'ın hem ithalatı hem de ihracatı global krizlere hassasiyeti göz ardı edildiği taktirde genelde artma eğilimindedir. Dış ticareti sürekli ve belirgin bir aralıkta fazla verme istikrarı da göstermektedir. 2009 yılında bu değer, 28 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tayvan'ın uyguladığı ihracat ağırlıklı ticaret politikası çok başarılı olmuştur. 1980 ve 1997 yılları arasında ihracat hacmi yılda ortalama %9 büyümüştür. 1998'de ihracat hacmi düşmüştür ama bu yapısal değil dönemsel faktörlere bağlı olmuştur (bölgesel talepteki bir düşüş). Sonuçta bölgesel talep büyümesi güçlenmeye başlayınca 1999'dan itibaren Tayvan'ın ihracatının hızla artmaya başlaması sürpriz olmamıştır. 2001 yılında ise Tayvan'ın ihracatında yine düşme meydana gelmiştir. Bunun sebebi ise ABD'ye olan ihracatının, ABD ekonomisinin durgunluğa girmesinden dolayı düşmesi yatmaktadır. Özellikle son yıllarda bilişim teknolojisi ürünlerinde ABD pazarına büyük miktarlarda ihracat yapan Tayvan, ABD'deki bu sektördeki daralma neticesinde sıkıntıya girmiştir. Tayvan 2009 yılında 202 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

Tayvan ihracatının içinde elektronik ürünler %13,9, baz metaller %9,8, iletişim ve haberleşme araçları %6,8, tekstil %5,8 paya sahiptir.

Tayvan ithalatının büyümesi de son yıllarda çok hızlı olmuştur. 1980-1997 yılları arasında ithalat ortalama %10,9 oranında büyümüştür. 1998 yılında %7'lik bir daralma olmuştur. Asya krizinden kaynaklanan bu durum bir sonraki sene atlatılmış ve 1999'da 1997 düzeyine gelmiştir. 2000 yılında da o zamana kadar ki en büyük rakama ulaşılmıştır (133,5 milyar \$). 2001 yılında ise ihracat azalmasından dolayı ithalatta da bir azalma meydana gelmiştir. İthalat son yıllarda ise yine artış eğilimindedir. Tayvan'ın doğal kaynakları sınırlı olduğu için büyük oranlarda ihracat yapabilmesi, büyük miktarlarda hammadde ve ara malları ithal etmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle ithalatının %75,8'i ara malı, 14,8'i sermaye malı ve %9,3'ü tüketim mallarından oluşmaktadır.

2009 yılında Tayvan'ın ihracatında Çin %27,4 oranı ile ilk sırada yer almıştır. Çin'i Hong Kong, A.B.D. ve Japonya izlemiştir. İthalatta ise Japonya %19,4 ile birinci sırada yer alırken, Çin, A.B.D. G. Kore diğer önemli tedarikçiler olmuştur.

Bölge ülkelerinin yaşadığı mali krizin etkileri geçtikten sonra Tayvan'ın başta Malezya, Tayland, Singapur, Endonezya ve Filipinler olmak üzere Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (Association of South-East Asian Nations/ASEAN) üyesi ülkeler ile ticaretinde artış gözlenmiştir.

Resmi ticaret istatistiklerinde Hong Kong Çin'den sonra ikinci sırada görünmekle birlikte Tayvan'ın Hong Kong'a yaptığı ihracatın %60'ının, nihai olarak Çin'e gittiği tahmin edilmektedir. Buna karşılık Tayvan Çin'den, geleneksel ilaç ve kürk gibi yerel ürünler, tekstil ürünleri ve başta ayakkabı olmak üzere bazı mamül ve yarı mamul mallar ithal etmektedir. 1997 yılının ilk yarısında, Çin ve Tayvan arasındaki katı sınırlamalar gevşemiştir.

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

	2005a	2006a	2007a	2008a	2009a	2010b	2011b
Dış Ticaret							
Başlıca ihracat pazarları (% pay)							
Çin	23.0	24.3	26.6	27.4	28.0	-	-
Hong Kong	18.0	17.5	16.2	13.4	15.2	-	-
ABD	15.4	15.2	13.6	12.6	12.2	-	-
Japonya	8.0	7.6	6.8	7.2	7.5	-	-
Başlıca ithal pazarları (% pay)							
Japonya	25.4	23.0	21.0	19.4	20.9	-	-
Çin	11.1	12.3	12.8	13.1	14.1	-	-
ABD	11.7	11.2	12.1	11.0	10.5	-	-
G. Kore	7.3	7.4	6.9	5.5	6.1	-	-
Başlıca ihracat (% pay)							
elektronik ürünler	17.0	17.3	17.4c	17.3c	13.9c	15.1	15.2
baz metaller	10.8	11.3	11.8	11.6	9.8c	10.1	9.7
iletişim ve haberleşme ürünleri	9.0	9.2	9.0c	9.0c	6.8c	8.9	9.0
tekstil	6.3	5.5	4.9	4.5	5.8c	4.7	4.6
Başlıca ithalat (% pay)							
ara malları	72.2	75.2	76.4	79.3	75.8	76.0	76.3
sermaye malları	19.1	17.1	16.3	13.7	14.8	15.7	15.4
tüketim malları	8.7	7.6	7.3	7.1	9.3	8.3	8.3
Hacim ve fiyatlar (% değişim)							
ihracat hacmi	6.9	9.0	7.8	-3.4	-9.1	5.0	5.0
ithalat hacmi	2.3	2.7	2.6	-4.8	-9.5	30.5	5.1
ihracat fiyatları	1.3	1.4	2.6	1.9	-10.9	7.0	3.4
ithalat fiyatları	6.4	7.6	7.9	13.4	-13.8	11.0	4.1
Ticaret hadleri (1990=100)	83.5	78.6	74.7	67.2	69.4	66.9	66.4

a gerçekleşen b EIU tahminleri c EIU hesaplamaları

İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2005	2006	2007	2008	2009
TOPLAM	TÜM ÜRÜNLER	189,393,120	224,011,888	246,331,456	255,055,280	202,012,112
'8542	ELEKTRONİK ENTEGRE DEVRELER	27,051,030	40,325,268	42,032,408	40,589,264	37,379,196
'9013	SIVI KRİSTALLI TERTİBAT, LAZERLER, DİĞER OPTİK CİHAZ VE ALETLER	10,987,753	14,586,843	15,865,101	17,269,848	11,887,074
'2710	PETROL YAĞLARI VE BITÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	8,494,908	10,365,712	13,258,896	18,016,074	10,859,153
'8541	DIOTLAR, TRANSİSTORLER VB. YARI İLETKENLER, PIEZO ELEKTRİK KRİSTALLER	2,885,696	4,184,804	5,236,598	6,845,198	6,107,692
'8473	YAZI, HESAP, MUHASEBE, BİLGİ İŞLEM, BURO İÇİN DİĞER MAKİNE VE CİHAZLARIN AKSAMI	9,918,748	10,404,341	9,411,207	7,601,714	5,999,700
'8517	TELLİ TELEFON-TELGRAF İÇİN ELEKTRİKLİ CİHAZLAR	1,810,015	1,508,421	1,294,667	1,007,089	5,132,736
'8531	ELEKTRİKLİ SES/GORUNTULU İŞARET CİHAZLARI	4,654,665	5,535,044	8,810,568	7,561,183	5,012,990
'8534	BASKI DEVRELER	4,467,717	5,465,241	5,386,340	5,281,571	4,130,894
'8523	SES VE DİĞER FENOMENLERİ KAYDETMEK İÇİN DİSK, BANT, KATI HAL KALICI DEPOLAMA AYGI	3,680,784	4,643,173	4,973,752	4,058,316	4,015,904
'3903	STİREN POLİMERLERİ (İLK SEKİLLERDE)	2,609,774	2,755,193	3,313,877	3,145,186	2,653,875
'3907	POLİASETALLER, DİĞER POLİİTERLER, EPOKSİT-ALKİD RECİNELER VB (İLK SEKİLDE)	2,156,467	2,418,691	2,933,027	3,056,887	2,426,455
'8708	KARA TASITLARI İÇİN AKSAM, PARÇALARI	2,704,259	2,699,720	2,882,046	2,825,520	2,363,280
'8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ, ÜNİTELERİ	4,479,335	3,570,519	2,861,816	2,832,749	2,313,194
'2917	POLİKARBOKSİLİK ASİTLER, ANHİDRİTLERİ, HALOJENURLERİ VE TÜREVLERİ	2,008,513	2,092,239	2,394,409	2,252,114	2,145,169
'7318	DEMİR/CELİK İÇİN CIVATA, SOMUN, TAVAN HALKASI, VİDA, PERCİN, PİM VB.	2,314,554	2,438,394	2,752,248	2,954,693	1,912,384
'7108	ALTIN (HAM, YARI İŞLENMİŞ, PUDRA HALİNDE)	35,279	326,251	450,081	1,119,771	1,731,719
'7219	PASLANMAZ ÇELİK İÇİN YASSI HADDE MAMULU (600MM DEN GENİS)	1,912,205	2,570,075	2,821,325	2,433,661	1,709,709
'5407	SENTETİK İPLİK, MONOFİL, SERİTLERLE DOKUMALAR	1,654,203	1,748,640	1,768,928	1,764,545	1,492,701
'8714	MOTOSİKLET VE MOTORSUZ TEKERLEKLİ TASITLARIN AKSAM, PARÇALARI	1,349,091	1,382,840	1,547,930	1,772,892	1,469,326
'3926	PLASTİK İÇİN DİĞER EŞYA	1,545,129	1,521,957	1,577,092	1,592,526	1,378,924
'9001	OPTİK MAMULLER (LİF, DEMET, KABLO, POLARİZAN EŞYA, LENS, GOZLUK)	430,052	770,258	864,619	1,125,059	1,372,137
'7210	DEMİR/ÇELİK YASSI MAMUL, KAPLI, SIVANMIS (600MM. DEN GENİS)	1,741,620	1,801,248	1,960,748	2,216,400	1,349,954
'7208	DEMİR/ÇELİK SICAK HADDE YASSI MAMULLERİ-GENİSLİK 600MM. FAZLA	1,001,687	984,579	1,360,637	1,743,994	1,346,620
'8712	BİSİKLET; MOTORSUZ (UC TEKERLEKLİLER DAHİL)	986,932	905,310	1,108,346	1,450,805	1,287,020
'3920	PLASTİK İÇİN DİĞER LEVHA, YAPRAK, PELİKUL VE LAMLAR	962,013	1,101,804	1,341,112	1,489,879	1,261,359

'5402	SENTETİK LİF İPLİĞİ (DİKİS İPLİĞİ HARİC) (TOPTAN)	1,718,738	1,709,751	1,712,078	1,456,219	1,247,323
'8526	RADAR CİHAZLARI; HAVA, DENİZ TRAFİĞİNE YARDIMCI, RADYO-KONTROL CİHAZLARI	924,881	1,117,519	1,799,578	1,652,872	1,223,404
'8504	ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, STATİK KONVERTİSÖRLER, ENDUKTÖRLER	1,331,076	1,417,540	1,459,861	1,576,713	1,199,641
'8532	SABİT, DEĞİŞKEN AYARLANABİLİR ELEKTRİK KONDANSATÖRLERİ	950,643	1,473,584	1,633,746	1,510,333	1,196,626
'2905	ASIKLIK ALKOLLER VB. HALOJENLENMİŞ, SULFOLANMİŞ, NİTROLANMİŞ/NİTROZALANMİŞ TÜREVLER	748,187	667,497	1,454,986	1,768,477	1,125,913
'2902	SIKLIK HİDROKARBONLAR	320,826	334,288	924,996	1,721,328	1,106,886
'8536	GERİLİMİ 1000 VOLTU GEÇMEYEN ELEKTRİK DEVRESİ TEÇHİZATI	1,048,983	1,387,824	1,474,055	1,443,683	1,098,171
'7410	BAKIRDAN İNCE YAPRAK VE SERİTLER-KALINLIK<0, 15MM	777,707	1,213,371	1,517,346	1,347,850	1,083,533
'3901	ETİLEN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	864,053	855,818	1,156,917	1,206,048	1,043,297
'9999	BAŞKA YERDE TANIMLANMAMIŞ ÜRÜNLER	986,350	1,013,661	963,340	1,078,048	1,015,672
'8528	TELEVİZYON ALICILARI, VIDEO MONİTÖRLERİ VE PROJİKTÖRLER	2,440,788	2,674,778	2,511,241	1,594,612	974,359
'6006	DİĞER ORME MENSUCAT	1,000,485	1,072,108	1,127,476	1,112,453	948,937
'8529	RADYO, TELEVİZYON, RADAR CİHAZLARI VB CİHAZLARIN AKSAM VE PARÇALARI	2,057,766	1,751,611	1,689,838	1,623,910	947,907
'9506	JİMNASTİK, ATLETİZM, DİĞER SPOR VE AÇIK HAVA OYUNLARI ESYASI	1,235,785	1,175,453	1,196,135	1,182,902	936,116
'7209	DEMİR/ÇELİK YASSI MAMUL, SOĞUK HADDELENMİŞ KAPLANMİŞ (600MM. DEN GENİS)	1,373,200	1,340,604	1,215,875	1,187,853	909,171

Kaynak: Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2005	2006	2007	2008	2009
TOPLAM TÜM ÜRÜNLER		181,591,664	202,685,776	219,666,560	240,678,352	173,627,600
8542	ELEKTRONİK ENTEGRE DEVRELER	26,137,234	29,347,748	28,388,456	27,505,400	24,607,916
2709	HAM PETROL	18,206,948	23,528,592	24,541,912	32,987,704	19,520,608
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	2,828,689	4,982,940	8,505,703	12,204,157	6,392,385
8486	YARI İLETKEN DİSK, ELEKTRONİK ENTEGRE DEVRESİ, DUZ PANEL GÖSTERGESİNİN İMALATI İÇİ	0	0	0	0	5,868,949
2701	TASKOMURU; TASKOMURUNDAN ELDE EDİLEN BRİKETLER, TOPAK VB. KATI YAKITLAR	3,831,261	3,629,812	4,420,084	7,763,407	5,800,733
2711	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	3,108,239	4,324,523	5,011,538	7,689,477	4,655,953
7403	ARITILMIS BAKIR, İŞLENMEMİŞ BAKIR	2,331,996	4,229,839	4,529,370	4,457,658	2,545,980

ALASIMLARI						
2902	SIKLIK HIDROKARBONLAR	3,189,197	3,828,278	3,593,108	3,003,269	2,446,099
8471	OTOMATIK BILGI ISLEM MAKINELERI, UNITELERI	2,874,551	2,438,141	2,489,942	2,662,678	2,332,528
3818	ELEKTRONIKTE KULLANILMAK UZERE DEPO EDILMIS KIMYASAL ELEMEN VE BILESİKLER	1,508,393	2,179,603	3,227,457	3,574,115	2,186,304
8541	DIOTLAR, TRANSISTORLER VB. YARI ILETKENLER, PIEZO ELEKTRIK KRISTALLER	2,284,613	2,499,613	2,557,149	2,607,320	2,096,141
8517	TELLI TELEFON-TELGRAF ICIN ELEKTRIKLI CIHAZLAR	966,172	922,678	822,186	873,575	1,944,307
7207	DEMIR/ALASIMSIZ CELIKTEN YARI MAMULLER	3,037,615	2,509,408	2,300,643	3,664,917	1,729,510
7108	ALTIN (HAM, YARI ISLENMIS, PUDRA HALINDE)	1,048,975	1,283,878	1,618,769	1,758,110	1,666,913
9999	BAŞKA YERDE TANIMLANMAMIŞ ÜRÜNLER	1,687,736	1,389,780	1,426,171	1,538,762	1,638,393
3824	KIMYA VE BAĞLI SANAYIDE KULLANILAN KIMYASAL URUNLER	1,633,618	1,870,223	1,845,176	1,774,586	1,586,179
7204	DEMİR/CELİK DOKUNTU VE HURDALARI, BUNLARIN KULCELERI	1,274,547	1,677,159	2,841,285	3,715,569	1,531,121
3920	PLASTIKTEN DİĞER LEVHA, YAPRAK, PELİKUL VE LAMLAR	816,092	984,759	1,197,106	1,323,974	1,516,026
3004	TEDAVIDE/KORUNMADA KULLANILMAK UZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIS)	1,109,085	1,201,367	1,309,749	1,398,890	1,448,395
8473	YAZI, HESAP, MUHASEBE, BILGI ISLEM, BURO ICIN DİĞER MAKİNE VE CIHAZLARIN AKSAMI	2,356,550	2,420,959	2,632,879	2,247,596	1,437,676
9001	OPTİK MAMULLER (LİF, DEMET, KABLO, POLARİZAN EŞYA, LENS, GOZLUK)	1,112,846	1,512,785	1,542,549	1,520,158	1,355,288
8703	OTOMOBİLİ, STEYSİN VAGONLAR, YARIS ARABALARI	1,471,841	1,231,803	1,414,815	1,103,109	1,346,126
9030	ALFA, GAMA, BETA, X ISINI, KOZMIK VB. ISINLARI OLCEN ALET VE CIHAZLARI	2,244,075	2,632,909	2,957,144	1,890,045	1,343,091
8523	SES VE DİĞER FENOMENLERİ KAYDETMEK ICIN DISK, BANT, KATI HAL KALICI DEPOLAMA AYGİ	455,938	671,243	1,007,278	746,488	1,316,330
8479	KENDINE OZGU FONKSIYONLU MAKİNE VE CIHAZLAR	5,726,155	5,587,925	5,434,867	5,089,918	1,254,154
7005	PERDAHLANMIS CAM, LEVHA, YAPRAK HALINDE; PARLATILMIS, CILALANMIS	1,086,445	1,146,365	1,275,723	1,451,940	1,227,907
9013	SIVI KRISTALLI TERTIBAT, LAZERLER, DİĞER OPTİK CIHAZ VE ALETLER	1,960,770	2,109,485	2,104,613	1,647,706	1,129,312
2601	DEMİR CEVHERLERİ VE KONSANTRELERİ	829,452	1,063,416	1,349,349	1,863,484	1,052,438
1201	SOYA FASULYESİ	706,863	635,261	841,646	1,179,785	1,026,871
7202	DOKME DEMİR (PIK) AYNALI DEMİR (KUTLE, BLOK VB. İLK SEKİLLERDE)	1,149,411	1,357,684	1,779,423	2,055,520	992,163
1005	MISIR	717,774	756,262	945,337	1,287,122	946,331
8708	KARA TASITLARI ICIN AKSAM, PARCALARI	1,629,977	1,234,415	1,081,294	921,426	914,338
8504	ELEKTRİK TRANSFORMATORLERİ, STATİK KONVERTISORLER, ENDUKTORLER	1,115,294	1,224,712	1,308,017	1,271,477	898,741
	GERİLİMİ 1000 VOLTU					

8530	GELMEYEN ELEKTRİK DEVRESİ TECHİZATI	1,270,718	1,275,104	1,151,915	1,152,207	850,202
8531	ELEKTRİKLİ SES/GORUNTULU İSARET CİHAZLARI	885,469	856,171	911,526	957,971	847,260
7106	GUMUS (HAM/YARI İSLENMİS, PUDRA HALİNDE)	203,814	392,587	428,810	541,565	825,470
8532	SABİT, DEĞİSKEN AYARLANABİLİR ELEKTRİK KONDANSATORLERİ	954,485	1,037,989	1,164,699	1,058,940	808,794
2804	HİDROJEN, ASAL GAZLAR VE DİĞER AMETALLER	148,581	252,954	424,538	828,057	793,157
2933	SADECE AZOTLU HETEROSİKLIK BİLESİKLER	878,290	976,188	1,190,420	1,162,160	779,584

kaynak: trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (1 000 Dolar)

YIL	2005	2006	2007	2008	2009
TOPLAM	189,393,120	224,011,888	246,331,456	255,055,280	202,012,112
Çin	40,879,072	51,808,180	62,359,548	66,563,872	53,786,392
Hong Kong (SARC)	30,720,708	37,380,416	37,932,720	32,603,224	29,209,958
ABD	28,567,946	32,437,544	32,095,872	30,863,840	23,431,852
Japonya	14,480,683	16,300,057	15,908,476	17,564,044	14,387,232
Singapur	7,655,726	9,278,960	10,480,161	11,662,335	8,536,838
Güney Kore	5,574,926	7,154,116	7,779,144	8,678,849	7,239,595
Vietnam	4,057,066	4,869,229	6,845,893	7,921,940	5,940,881
Almanya	4,351,830	5,006,889	5,166,014	5,732,370	4,657,421
Filipinler	4,220,137	4,484,342	4,913,712	4,773,948	4,397,191
Hollanda	4,323,121	4,411,540	4,403,349	4,582,102	4,195,707
TÜRKİYE	1,264,861	1,223,704	1,493,128	1,249,630	1,081,502

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (1 000 Dolar)

YIL	2005	2006	2007	2008	2009
TOPLAM	181,591,664	202,685,776	219,666,560	240,678,352	173,627,600
Japonya	45,940,296	46,283,564	46,016,716	46,622,156	36,039,068
Çin	19,927,668	24,782,284	28,057,952	31,450,754	24,309,620
ABD	21,064,812	22,801,080	26,731,534	26,508,742	18,202,548
Güney Kore	13,203,482	14,999,435	15,183,733	13,189,360	10,453,994
S. Arabistan	7,436,501	9,760,160	10,426,935	15,127,247	8,612,739
Avustralya	4,715,298	5,342,985	6,130,370	8,301,412	5,932,988
Almanya	6,147,987	6,134,657	7,081,357	7,490,511	5,640,631
Endonezya	4,537,780	5,204,257	5,788,707	7,307,634	5,164,277
Singapur	4,939,797	5,104,443	4,799,967	4,825,188	4,783,653
Malezya	5,193,556	6,051,517	6,215,174	6,767,643	4,657,292
TÜRKİYE	98,205	105,927	173,325	305,443	158,751

Kaynak: Trademap

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Vergi Oranları

Tayvan'da yabancı şirketleri etkileyebilecek 2 tür gelir vergisi vardır. Bunlardan birincisi, kar amacı taşıyan işletmelerin yıllık net karı üzerinden alınan gelir vergisidir (kurumlar vergisi). Bu verginin azami oranı %25'tir. İkincisi ise, Tayvan'da bulunan gerçek kişilerin kazançları üzerinden alınan kişisel gelir vergisidir. Buna göre, bir vergi yılı içinde Tayvan'da 183 günden daha az bir süre bulunanlar, yerleşik sayılmayıp %25 ile %35 arasında değişen bir oranda vergilendirilmektedir. Ülkede 183 gün veya daha uzun sürelerle bulunanlar ise, yerleşik sayılmakta ve %6'dan en fazla %40'a kadar değişen oranlarda vergiye tabi olmaktadır.

Belirli yerli ürünler ve ithal malları, ad valorem olarak %8 ile %60 arasında değişen ticari mal vergisine tabidir. Yakın zamanda, çimento, petrol ve doğal gaz ürünleri üzerine spesifik tabanlı vergi oranları konulmasına karar verilmiştir. KDV oranı ise, satış miktarının %5'i oranındadır.

Gümrük Tarifeleri ve Değerleri

Tayvan, 1 Ocak 2002 tarihi itibarıyla Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) girmiştir. Tayvan, ithalata konu olan malları, "kontrolle tabi" ve "izin verilebilir" kalemler olarak sınıflandırmaktadır. Ekonomideki genel liberalizasyon sürecine bağlı olarak, hükümet, ithalat üzerindeki kısıtlamaları gevşetmiş ve ithalatı yasaklanmış veya kontrole tabi olan mal sayısını azaltmıştır. Aynı zamanda, serbestçe ithal edilebilen mal sayısı arttırılmıştır. Bazı ithal yasağı olan malların da gümrük tarifeleri belirlenerek ithalatı serbest bırakılmıştır.

İthalat ürünlerinin gümrük değerlemesi DTÖ normlarına uygun hale getirilmektedir. Tayvanlı yetkili makamlar bu konuda çalışmalar yapmaktadırlar. İthal edilen malların gümrük vergisi, malların türüne göre ad valorem veya spesifik olarak belirlenmektedir. Eğer herhangi bir nedenle keşin değerler belirlenemiyorsa, ithalatın yapıldığı limandaki toptan piyasa fiyatları kullanılır. Ülkeye deniz yoluyla ithal edilen malların bildirilen değeri üzerinden %0,3 oranında "Liman İnşa Ücreti" alınmakta iken 1 Ocak 2002 tarihinden itibaren bu kaldırılmış ve yerine "Liman Hizmetleri Ücreti" adında yeni bir sistem uygulamaya konmuştur (Liman Hizmetleri Ücreti sağlanan hizmetin bedelinin karşılanması prensibine göre toplanmaktadır; Liman İnşa Ücreti ithal edilen malın değeri üzerinden alınmakta idi.). Mallar ülkeye deniz yoluyla girmiyorsa, bu ücret ödenmez. Ayrıca %5 KDV ödemek gerekir.

Tayvan, genellikle KDV'yi ithalat belgesi üzerindeki fatura fiyatı üzerinden uygulamaktadır. Fakat gümrük görevlileri eğer faturadaki değeri çok düşük bulurlarsa, aynı veya benzer ürünün yakın zamanlardaki Tayvan'a girişindeki değişim değerini baz alabilirler. Eğer ithal edilen ürün, 7 ticari mal kategorisinden birine giriyorsa, ad valorem olarak %2 ile %60 arasında değişen bir ürün vergisi ödemek gerekmektedir. Bu vergi ithal edilen malın CIF değeri ve gümrük vergisi ödenmiş değeri üzerinden uygulanır. 7 ürün kategorisi içinde lastik tekerlekler, çimento, içecekler, petrol ve doğal gaz, elektrik aletleri, düz camlar ve otomotiv ürünleri vardır. Bazı malların ürün vergileri şöyledir: Benek otomobilleri %25-60, motosikletler %17, kamyonlar, otobüsler ve diğer araçlar %15, tekerlekler %10-15, alkolsüz içecekler %8-15, renkli televizyonlar %13, video ve audio gereçleri %10-13, buzdolapları %13, diğer aletler %10-20, ayna camı %10.

Tayvan hükümeti, tarifeleri OECD tarafından düzenlenen standartlarla uyumlaştırma yönünde önemli adımlar atmış ve 1985 yılından bu yana ithalat gümrük tarifeleri çeşitli kereler yeniden ayarlanmıştır. Dünya Ticaret Örgütü'ne girmesi neticesinde, Tayvan'ın daha pek çok tarım ve sanayi ürünü ile tüketim malları üzerindeki tarife hadlerini düşürmesi planlanmaktadır.

Tayvan'ın DTÖ'ye Giriş Taahhütleri:

Tarım ve sanayi ürünleri: Tayvan, Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) girdiği tarih olan 1 Ocak 2002'de 4500 ürün üzerindeki gümrük tarife oranlarını düşürmüştür. Tayvan'ın ortalama nominal tarife oranı DTÖ'ye giriş öncesi düzey olan %8,2'den 2002 yılında %7,1'e düşmüştür ve 2007 yılında da %5,5'e düşmüştür. DTÖ'ye giriş öncesi ortalama %19,33 olan tarım ürünleri tarifeleri 2003 yılında %13,63'e düşmüştür ve 2006 yılında ortalama %13 olmuştur.

Sıfıra sıfır programı: DTÖ'nün Uruguay Raundundaki sıfıra sıfır programı çerçevesinde Tayvan seçilen sektörlerdeki gümrük tarife oranlarını sıfıra düşürmeyi kabul etmiştir. Bunun sonucunda, DTÖ'ye girişi takiben, önceden belirlenmiş yıllık indirim takvim inde bulunan belirli ürünlerdeki tarifeler sıfıra indirilecektir. Bu durumdan etkilenecek mallar, likörler, eczacılık ürünleri, tıbbi gereçler, inşaat malzemeleri, çelik ve biradır.

Bilişim Teknolojisi Anlaşması: Tayvan Mart 1997'de imzalanan Bilişim Teknolojisi Anlaşması'na (Information Technology Agreement, ITA) taraftır. Bu anlaşmaya göre bilim teknolojisi, telekomünikasyon, elektronik ve yarı iletkenler ile ilgili gereçler ve ürünlerin çok büyük çoğunluğundaki tarifeler 2000 yılında sıfıra indirilmiştir. Kalan diğer az miktardaki ürünlerdeki tarifeler de 2002 yılında indirilmiştir.

Tarife Dışı Engeller

Tarife Dışı Engeller

Armonize Sisteme dayanan cari Tayvan tarife sistemi içinde 10626 çeşit resmi ithalat ürün kategorisinden yaklaşık %95'i için hiçbir izin gerektirmemektedir. Yaklaşık 550 ürün kategorisi için Taipei Dış Ticaret Kurulu'ndan (Taipei's Board of Foreign Trade) ithalat izni almak gerekir. İçlerinde mühimmat ve bazı tarım ürünlerinin bulunduğu 60 civarında çeşit ürün kategorisinin ithalatı sınırlanmıştır. Bu ürünler ancak özel durumlarda ithal edilebilir; dolayısıyla etkili bir şekilde yasaklanmıştır.

Lisans gerektiren bazı ürünler için ithalatçının önceden belli kurumlardan izin alması gerekebilir. Mesela tıbbi gereçler için Tayvan Sağlık Dairesi (Department of Health), bazı gübreler için Dış Ticaret Kurulu (Board of Foreign Trade) ya da Tarım ve Ormanlık Bölge Dairesi (Provincial Department of Agriculture and Forestry) ve hurda ve atık bakır, alüminyum, kurşun ve çinko için Çevre Koruma Dairesi'nden (Department

of Environmental Protection) izin almak gerekir. Bu ilave onay ve belge talepleri ithalattaki idari sıkıntılara ek olarak ilgili yerel otoritelerle uygun bağlantıları olmayan küçük ihracatçılar için fiili olarak bir ticaret engeli oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, ülkeye ithalatı yasaklanmış maddeler vardır. Uyuşturucu maddeler, silah ve cephanenin ülkeye sokulması yasaktır. Pirinç, şeker, sakatat ve süt ürünleri dahil olmak üzere çok sayıda önemli tarım ürünlerinin ülkeye sokulması yasak iken Tayvan'ın DTÖ'ye girmesi neticesinde bu ürünler için gümrük tarifeleri belirlenmiş ve yasak ortadan kalkmıştır. 150cc'den yüksek motor kapasiteli motosikletlerin ülkeye ithalatındaki sınırlamalar da yumuşatılmıştır.

Genelde tarım ürünlerindeki tarifeler sanayi ürünlerine göre yüksek olma eğilimindedir. Çiftçilik ve gıda sektörü, tarım ürünlerindeki tarife indirimlerinin tersine katıdır. Bununla beraber Tayvan, Dünya Ticaret Örgütü'ne girişten önce yapması gereken tarife indirimlerini 1998 yılında yapmaya başlamıştır. 2002 yılında DTÖ'ye giren Tayvan kademeli olarak tarifelerini DTÖ normlarına indirmeye devam etmektedir. DTÖ'ye girdikten sonra Tayvan ithali yasak olan tavuk eti, süt, yer fıstığı, küçük kırmızı fasulye, tavuk sakatatı, sarımsak soğanı, bazı meyve ve sebzeler, pirinç ve pirinç ürünleri gibi ürünler için tarife oranları belirlemiştir.

Tarife Dışı Engellerin Kaldırılması

Tarım Sektörü: Tayvan 18 çeşit tarım ürünündeki alan sınırlamasını kaldırmıştır. Önceden ithalat sınırlaması olan 22 tarım ve deniz ürününe tarife oranı kotası uygulanmıştır. Tayvan gıda güvenliği ve karantina standartları için bilimsel kuralları ve uluslararası standartları uygulamayı gönüllü olarak üstlenmiştir.

Sanayi Sektörü: Tayvan binek otomobilleri ithalindeki alan sınırlamasını kaldırmış ve tarife oranı kotası uygulamasına geçmiştir. Yerli otomobil üretimini yönlendiren yerli istekler, ihracat sübvansiyonları gibi ortadan kaldırmıştır.

Hizmetlerin Liberalizasyonu: Tayvan içlerinde ticari hizmetler, haberleşme, dağıtım, eğitim, finansal hizmetler, sağlık ve sosyal hizmetler ve taşımanın bulunduğu 11 çeşit hizmet sektöründe liberalizasyonu taahhüt etmiştir.

Tütün ve alkollü ürünler: Tayvan, tütün ve alkollü ürün üretimi ve satışındaki tekeli kaldırmış ve yerine piyasa sistemini kurmuştur. İthal edilen tütün ve alkollü ürünler şimdi gümrük vergisine, tütün ve alkol vergisine ve iş vergisine tabidir.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Tayvan Ekonomi Bakanlığı'na bağlı "Ulusal Standartlar Ölçme ve Muayene Bürosu" (National Bureau of Standards, Metrology and Inspection, BSMI) ithal ürünlerde bulunması gereken standartları belirlemiş ve "Çin Ulusal Standartları" (Chinese National Standards, CNS) adı altında yayınlamıştır. Çin ulusal standartları, ISO ve IEC (International Electrotechnical Commission) gibi uluslararası standartlara uygunluk gösterir. Ticari Mal Muayene ve Karantina Bürosu (The Bureau of Commodity Inspection and Quarantine, BCIQ), Tayvan kanunlarına göre gerekli incelemeleri yapmaya yetkili olan kurumdur. Malların muayene edilme yöntemleri genellikle uluslararası standartlara uygun olmakla birlikte, sanayi mallarının etkinlik ve kapasitelerinin belirlenmesi amacıyla, gümrükten geçiş izni alınmadan önce teste tabi tutulmaları gereklidir. Bu kontrol prosedürlerinin yavaş ve etkinlikten uzak olması sebebiyle, gümrüklerde gecikmeler yaşanmaktadır. En yaygın görülen kısıtlayıcı standart ve test gereklilikleri, tarım ürünlerindedir. Tayvan'ın, uluslararası uygulamalarla uyumlu bir "kabul edilebilir pestisit düzeyi" standardı olmaması, zaman zaman bu ürünlerin ticaretine engel teşkil etmektedir. İlaç, tıbbi aletler ve kozmetik ürünlerinin ithalat kayıt prosedürleri de karışık ve zaman alıcıdır.

Kambiyo Rejimi

Bankacılık Sistemi ve Kambiyo

Tayvan mali piyasaları, özellikle yabancı kuruluşlar için pek çok kısıtlamanın sürmesine rağmen, 1980'li yılların sonlarından bu yana aşamalı olarak serbestleşmiştir. 1989 yılında, bankacılık kanunu gözden geçirilmiş ve faiz oranları üzerindeki kısıtlamalar kaldırılmıştır. 1990 yılında ise piyasaya yeni bankalar girmiştir. Yapılan düzenlemelerle artık Tayvan'da yabancı bankalar birden fazla, yerli bankalar da yılda 5 adet şube açabilmektedir. Ülkede 41 adet yabancı banka faaliyet göstermektedir.

Merkez bankası "The Central Bank of China" olan Tayvan'da, 1988 yılında 16 olan yerli banka sayısı 2000-01 döneminde 53'e çıkmıştır. En büyük iki özel bankası "International Commercial Bank of China" ve "Overseas Chinese Commercial Banking Corporation" bankalarıdır. Hükümet pek çok önemli bankanın hisselerinin çoğunluğunu elinde bulundurmaktadır. 1998 yılında First Commercial Bank, Hua Nan Bank ve Changwa Commercial Bank isimli bankalar özelleştirilmiştir. 1999 yılında hükümet, artık yeni kamu bankası kurulmayacağını ve ellerindeki İhracat-İthalat Bankası (Export-Import Bank) haricindeki tüm bankaları özelleştireceğini ilan etmiştir. Buna rağmen devletin hala birçok bankada hissesi bulunmaktadır.

Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye'nin Tayvan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Dolar)

GTİP YIL	2008	2009	2010*
----------	------	------	-------

8531	ELEKTRİKLI SES/GÖRÜNTÜLÜ İŞARET CİHAZLARI	165288979	251473817	181307204
8542	ELEKTRONİK ENTEGRE DEVRELER	67255683	116939246	63642318
7219	PASLANMAZ ÇELİKTE YASSI HADDE MAMULÜ (600MM DEN GENİŞ)	133493774	112679409	86753886
3904	VİNİL KLORÜR/HALOJENLİ DİĞER OLEFİN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLDE)	58119713	54374723	8339816
5402	SENTETİK LİF İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (TOPTAN)	30501416	45608400	25513004
8473	YAZI, HESAP, MUHASEBE, BİLGİ İŞLEM, BÜRO İÇİN DİĞER MAKİNE VE CİHAZLARIN AKSAMI	36598666	36137071	27654471
8523	SES VE DİĞER FENOMENLERİ KAYDETMEK İÇİN DİSK, BANT, KATI HAL KALICI DEPOLAMA AYGI	42681314	29179282	14494036
4002	SENTETİK KAÜÇUK, TAKLİT KAÜÇUK, STİREN-BUTADİEN KAÜÇÜĞÜ VB	31648456	26232560	13959348
3903	STİREN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	38900266	26009961	18484726
8457	METAL İŞLEMENE MAHSUS İŞLEME MERKEZLERİ, İSTASYONLU TEZGAHLAR	69883002	24648731	25554464
8477	KAÜÇUK, PLASTİK EŞYA İMAL VE İŞLEME MAKİNE VE CİHAZLARI	32200299	21916632	17977577
5504	SUNİ DEVAMSIZ LİFLER (İŞLEM GÖRMEMİŞ)	16196443	21632518	15302080
8458	METALLERİN İŞLENMESİNE MAHSUS TORNA TEZGAHLARI	57523179	20357886	22120357
3204	SENTETİK ORGANİK BOYAYICI MADDELER	27215688	20052427	11078322
8708	KARA TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇALARI	25659996	19963653	11694869
7318	DEMİR/ÇELİKTE CIVATA, SOMUN, TAVAN HALKASI, VİDA, PERÇİN, PİM VB.	18157644	16448157	9618990
3907	POLİASETALLER, DİĞER POLİETERLER, EPOKSİT-ALKİD REÇİNELER VB (İLK ŞEKİLDE)	21028241	16160536	9849974
7306	DEMİR/ÇELİKTE DİĞER TÜPLER, BORULAR, İÇİ BOŞ PROFİLLER	29542613	15743227	7267849
3906	AKRİLİK POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLDE)	11972540	15671338	10421006
8517	TELLİ TELEFON-TELGRAF İÇİN ELEKTRİK CİHAZLAR	25177425	14978481	18876247
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	42542196	13823585	23421536
8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ, ÜNİTELERİ	15108588	11932833	9061349
7220	PASLANMAZ ÇELİKTE YASSI HADDE MAMULLERİ (GENİŞLİK 600MMDEN AZ)	9686791	10695362	10021109
8421	SANTRİFÜJLE ÇALIŞAN KURUTMA, FİLTRE, ARITMA CİHAZLARI	12573418	9901983	6301215
8504	ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, STATİK KONVERTİSÖRLER, ENDÜKTÖRLER	14731862	9572184	5756734
8512	KARA TAŞITLARININ AYDINLATMA, SİNYAL VB TERTİBATI, CİHAZLARI	10141491	9362242	6203889
8528	TELEVİZYON ALICILARI, VİDEO MONİTÖRLERİ VE PROJEKTÖRLER	36017098	8624707	5599043
8536	GERİLİMİ 1000 VOLTU GEÇMEYEN ELEKTRİK DEVRESİ TEÇHİZATI	9032663	7110542	5088023
8541	DİOTLAR, TRANSİTÖRLER VB. YARI İLETKENLER, PİEZO ELEKTRİK KRİSTALLER	5611828	7009731	4742490
8481	MUSLUKÇU, BORUCU EŞYASI-BASINÇ DÜŞÜRÜCÜ, TERMOSTATİK VALF DAHİL	8469279	6942830	4748121
8302	ADİ METALLERDEN DONANIM, TERTİBAT VB. EŞYA	10026802	6833693	4439987
2916	DOYMAMIŞ ASİKLİK VE SIKLIK MONOKARBOKSİLİK ASİTLER VE TÜREVLERİ	4008012	6760024	8444082
3920	PLASTİKTE DİĞER LEVHA, YAPRAK, PELİKÜL VE LAMLAR	11619816	6634508	4754581
5510	SUNİ DEVAMSIZ LİFDEN İPLİKLER (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ)	2969295	6463997	4674805
8479	KENDİNE ÖZGÜ FONKSİYONLU MAKİNE VE CİHAZLAR	7185500	6389468	4017462
3919	PLASTİKTE, YAPIŞKAN LEVHA, YAPRAK, ŞERİT, LAM VB. DÜZ ŞEKİLDE	5743436	6078326	3692177
3926	PLASTİKTE DİĞER EŞYA	9554746	6038230	4306911
8413	SIVILAR İÇİN POMPALAR, SIVI ELEVATÖRLERİ	7364015	5950672	4969330
3506	DİĞER MÜSTAHZAR TUTKALLAR, YAPIŞTIRICILAR	5545077	5773648	4276993

8525	RADYO/TELEVİZYON TATINI İÇİN VERİCİ CİHAZLAR, TELEVİZYON, DİJİTAL, GÖRÜNTÜ KAYDED	8376796	5679905	4439312
8470	HESAP, MUHASEBE, KAYDEDİCİ KASA, DAMGA BASAN MAKİNELER	12945708	5521277	3049723
TOPLAM		1.683.904.047	1.342.410.406	953.474.205

*Ocak- Haziran

2009 yılına sıralı

Kaynak: DTM

Türkiye-Tayvan Dış Ticaret Değerleri (milyon Dolar)

	2005	2006	2007	2008	2009	2009*	2010*
İhracat	77,6	80,0	94,7	97,4	130,1	52,0	74,8
İthalat	1530,3	1649,2	1884,3	1683,9	1342,4	506,5	953,5
Hacim	1607,9	1729,2	1979,0	1781,4	1472,5	558,5	1028,3
Denge	-1452,7	-1569,2	-1789,6	-1586,5	1242,3	-454,5	878,7

*Ocak- Haziran

Kaynak: DTM

Türkiye'nin Tayvan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Dolar)

GTİP YIL	2008	2009	2010*
7207 DEMİR/ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN YARI MAMULLER	14624500	41340797	17128410
2515 MERMER VE TRAVERTEN, EKOSİN SU MERMERİ, KİREÇLİ TAŞLAR	10489512	12480593	4114792
2528 TABİİ BORATLAR VB. KONSANTRELERİ	10611180	11720700	8184800
5402 SENTETİK LİF İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (TOPTAN)	16011378	8828581	8169185
7213 DEMİR/ÇELİK FİLMAŞİN (SICAK HADDELENMİŞ, RULO HALİNDE)	0	7534829	11235681
7404 BAKIR HURDA VE DÖKÜNTÜLER	3137426	4131970	1738596
2902 SİKLİK HİDROKARBONLAR	0	4082125	0
3202 DEBAGATTE KULLANILAN SENTETİK ORGANİK, ANORGANİK MADDELER MÜSTAHZARLAR	5432551	3781992	3253829
8531 ELEKTRİKLİ SES/GÖRÜNTÜLÜ İŞARET CİHAZLARI	688241	2185409	690381
7204 DEMİR/ÇELİK DÖKÜNTÜ VE HURDALARI, BUNLARIN KÜLÇELERİ	721476	2005848	1131288
7205 GRANÜL VE TOZLAR-DÖKME DEMİR, AYNALI DEMİR, VB. DEMİR-ÇELİKTEN	1639319	1719888	1033403
2402 TÜTÜN/TÜTÜN YERİNE GEÇEN MADDELERDEN PUROLAR, SİGARİLLÖLÖR VE SİGARALAR	749412	1332863	375853
7403 ARITILMIŞ BAKIR, İŞLENMEMİŞ BAKIR ALAŞIMLARI	483334	1076601	370071
5201 PAMUK (KARDESİZ, TARANMAMIŞ)	1024548	1069514	80832
4011 KAUCUKTAN YENİ DIŞ LASTİKLER	680164	916673	640178
7202 FERRO ALYAJLAR	47100	893463	901218
2529 FELDİSPAT; LÖSİT; NEFELİN VE SİYENİT NEFELİN; FLORSPAT	743545	789612	261153
4107 SİĞİR VE ATLARIN DABAKLANMIŞ VE HAZIRLANMIŞ DERİ VE KÖSELESİ	98425	710919	66153
2840 BORATLAR; PEROKSİBORATLAR (PERBORATLAR)	646170	652400	242010
1902 MAKARNALAR	474198	641192	411272
6802 YONTULMAYA, İNŞAATA ELVERİŞLİ İŞLENMİŞ TAŞLAR (KAYAGAN HARİÇ)	541476	623140	497647
5407 SENTETİK İPLİK, MONOFİL, ŞERİTLERLE DOKUMALAR	978006	615474	485157
3915 PLASTİKTEN DÖKÜNTÜ, KALINTI VE HURDALAR	274084	592858	1393968
8507 ELEKTRİK AKÜMÜLATÖRLERİ, SEPARATÖRLERİ	336000	544117	108958
4009 VULKANİZE EDİLMİŞ KAUCUKTAN BORU VE HORTUMLAR VE DONANIMLARI	811541	543272	210212
0307 YUMUSAKÇALAR (CANLI/TAZE/SOGUTULMUS/DONDURULMUS/KURUTULMUS/TUZLANMIŞ VS.)	953063	538683	191217

8474	IOPRAK, IAS, METAL CEVHERİ VB. AYIKLAMA, ELEME VB. İÇİN MAKİNELER	0	514105	232847
8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ, ÜNİTELERİ	530744	499793	155316
6902	ATEŞE DAYANIKLI TUĞLA, BLOK, KARO, ATEŞE DAYANIKLI SERAMİK EŞYA	163308	468080	415065
5209	PAMUK MEN (DOKUMA %85 < PAMUKLU 200G/M2 DEN FAZLA)	47692	450041	214064
6109	TİŞÖRT, FANİLA, DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	674330	427208	352672
7019	CAM LİFLERİ, CAM YÜNÜ VE MAMULLERİ-İPLİK, DOKUMA VB	406198	425101	321648
0802	DİĞER KABUKLU MEYVELER (TAZE/KURUTULMUS) (KABUGU ÇIKARILMIS/SOYULMUS)	270418	422100	98550
5506	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (TARANMIŞ, İLERİ İŞLEM GÖRMÜŞ)	306412	413277	95456
7602	ALUMİNYUM DÖKÜNTÜ VE HURDALARI	817322	401201	110078
1512	AYÇİÇEĞİ, ASPİR, PAMUK TOHUMU YAĞLARI (KİMYASAL OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMİŞ)	1122449	389218	0
8473	YAZI, HESAP, MUHASEBE, BİLGİ İŞLEM, BÜRO İÇİN DİĞER MAKİNE VE CİHAZLARIN AKSAMI	400021	379753	239072
8708	KARA TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇALARI	875776	372453	332881
2917	POLİKARBOKSİLİK ASİTLER, ANHİDRİTLERİ, HALOJENÜRLERİ VE TÜREVLERİ	234617	358796	458601
8422	YIKAMA, TEMİZLEME, KURUTMA, DOLDURMA VB. İŞLER İÇİN MAKİNE, CİHAZ	6321	339188	302068
TOPLAM		97.447.786	130.142.271	74.779.276

*Ocak- Haziran

2009 yılına sıralı

Kaynak: DTM

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

Türkiye Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyetini, Çin'in tek temsilcisi olarak tanımaktadır. Bu nedenle Türkiye ile Tayvan arasında herhangi bir diplomatik ilişki olmadığından Tayvan ile Türkiye arasında bir anlaşma veya protokol de bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, iki ülke arasında resmi bir ilişki olmaması, ticari, ekonomik ve kültürel ilişkilere girmeye engel teşkil etmemiştir. İki ülke özel sektör kuruluşları arasındaki ticari, ekonomik ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla, Ankara'da bir "Taipei Kültür Ofisi" ve Taipei'de bir "Türk Ticaret Ofisi" faaliyet göstermektedir. Bu ofisin amacı, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinin yanı sıra, Tayvan'ın döviz fonlarının Türkiye'de ortak yatırımlara dönüştürülmesine yardımcı olmaktır.

Türkiye ile Tayvan arasında karşılıklı ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve somut işbirliği alanlarının tespiti amacıyla 14 Aralık 1993 tarihinde Taipei'de, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ile Çin Ulusal Sanayi ve Ticaret Odası (Chinese National Association of Industry and Commerce) arasında "Türk-Tayvan İş Konseyi" kurulmuştur.

► Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Tayvan'ın, geçtiğimiz yıllarda fikri ve sınai mülkiyet haklarını korumak ve bu hakların ihlali halinde çeşitli yaptırımlar uygulamak üzere atmış olduğu adımlar önemlidir. 1992 yılından bu yana, telif hakkı, patent ve marka kanunları yenilenmiştir. Ancak Tayvan, Bern veya Paris Konvansiyonu gibi herhangi bir çok taraflı fikri mülkiyet konvansiyonuna üye değildir. Tayvan'ın DTÖ'ye giriş anlaşması DTÖ'nün Fikri Mülkiyet Haklarının Ticari Görünümü Anlaşması'na uymaktadır. Bilgisayar yazılımı için koruma süresi edebi eserlere sağlanan süreye eşitlenmiştir. Ocak 1994'ten önce yayımlanan ve hala yürürlükte olan patentler şimdi, buluş patentlerinde kayda girişten itibaren 20 yıl, yeni tasarım patentlerinde kayda girişten itibaren 12 yıl koruma altındadır. Resmi görevliler taklitçiliğe karşı savaşın güçlendiğini ve sınır güvenliğinin artırdığını belirtmektedir.

Dağıtım Kanalları

Çoğu yabancı firma Tayvan pazarına acentalar aracılığıyla girmektedir. Tayvan'da bir acenta ya da dağıtımçı bulmak için çeşitli yollar vardır. Taipei İthalatçı ve İhracatçılar Birliği yaklaşık 10000 üyeye sahiptir ve yabancı ihracatçılara üyeleri arasından acenta bulmak için yeterli olanakları vardır. Ayrıca birçok Sanayi Birliği üyelerinin listesini yayınlarlar. TAITRA (Tayvan Dış Ticaret Kurumu) da Tayvan firmaları hakkında sağlıklı bilgiler verebilir. İstanbul'da da TAITRA'nın bir ofisi vardır.

TAITRA (Tayvan Dış Ticareti Geliştirme Konseyi)
Taiwan External Trade Development Council
3-8F, 333 Keelung Road, Sec. 1, Taipei, ROC
Tel: 886-2-27255200 , Fax: 886-2-27576653
Website: www.taitra.org.tw

TAITRA İstanbul Ofisi
Taiwan Trade Center
Eski Büyükdere Caddesi, Ayazağa Yolu, GİZ 2000 Plaza, K:8 Maslak/İstanbul
Tel: 212-290 60 42-43 , Fax: 212-290 60 44
E-Mail: istanbul@taitra.org.tw

Ürün markası fiyat politikası belirlemede önemli bir faktördür. Genellikle uluslararası markaların dağıtım düzeyindeki fiyat marjları yerel ya da bölgesel markalara göre daha düşüktür. Dağıtımçı fiyat marjı, kimin pazar fazlası sorumluluğunu üstleneceğine göre, ortalama %10 ile %30 arasında değişmektedir. Bunun yanında büyük miktarda alışlarda fiyat kırmalar ve iskontolar sıklıkla görülür.

Tayvan'ın tüketim malları piyasasında en yaygın görülen dağıtım biçimi, malların satıcılardan dağıtımçı ve perakendecilere, oradan da tüketicilere ulaştırılmasıdır. Yabancı firmalar, özellikle de küçük ve orta ölçekli şirketler, mallarını bu dağıtımçılara satmak için, genellikle araçlardan faydalanırlar. Bununla birlikte, giyim eşyası gibi bazı tüketim mallarında, dağıtım kanalları daha karmaşıktır.

Perakende dağıtım kanalları içinde, büyük mağazalar, hipermarketler, halk satış mağazaları ve süpermarketler gibi modern perakende mağaza türleri gittikçe artan bir önem kazanırken diğer geleneksel perakende satış mağazaları, tüketici kalıpları değiştiçe önemini yitirmeye başlamıştır.

Geçmiş yıllarda, yeni outletlerin açılmasıyla, modern perakende satış zincirleri hızla genişlemiştir. Halk satış merkezleri ve hipermarketler, modern yöntemlere öncülük etmiş ve perakende arz kanalları üzerinde artan etkiye sahip olmuşlardır. Piyasa liderlerinin her bir perakende satış kanalına girmesi ile satışlar yoğunlaşacak, bu durum da, pazarlık gücünü yükseltecek ve piyasaya yeni ürün girişini artıracaktır.

Tayvan'ın perakende satış kurumları, geleneksel ve modern perakendeciler olmak üzere genellikle iki ana kategoridedir. Modern perakende satış kanalları, esas olarak büyük mağazalar, hipermarketler, halk satış mağazaları ve süpermarketlerden oluşurken, geleneksel perakende satış kanalları, sadece askeri görevlilere ve hükümet çalışanlarına satış yapan "mom-and-pop stores" ve "PX's" denilen mağazaları içerir. Ülke ithalatçıları ve distribütörleri, gıda/sebze ürünleri, giyecekler, mobilya, ev eşyaları, elektrikli aletler, kırtasiye ve oyuncak gibi yabancı tüketim mallarının dağıtımı için, modern perakende mağazalarını geniş bir biçimde kullanırlar.

Tüketici Tercihleri

Tayvan tüketicileri, kaliteli ürüne makul fiyat ödemekten yanadır. Yüksek gelir düzeyine sahip tüketiciler, lüks malları satın alabilme gücüne sahip olmakla beraber, ürünün fiyatından daha çok dünyaca tanınmış markalardan biri olmasına özen göstermektedir. Ürün uluslararası bir markaya sahip değilse, kaliteli olmasına rağmen talep edilmeyebilir. Reklam da pazarlama açısından önemli bir unsurdur. Bu bakımdan Tayvan piyasasında, diğer Güney Asya pazarlarında olduğu gibi, reklam tüketici eğilimlerini belirleyebilmektedir.

Reklam ve Promosyon

Adaya ihracat yapmayı düşünen yabancı şirketler, Tayvan'daki çok sayıda pazar araştırma kuruluşlarından yararlanabilirler. Bir kısmı yabancı şirketlerin şubesi olan bu kuruluşlar, ürün, tüketici ve kredi konularında her tür araştırmayı yapmaktadır. Çok gelişmiş teknolojiler kullanan bu şirketler, pazarlama olanakları geliştirme ve ortaya çıkabilecek sorunlara çözüm bulma konularında uzmanlaşmıştır.

Ülkeye ihracat yapan ve reklam ve benzeri konularda yardıma ihtiyacı olan yabancı şirketlerin, adada bulunan çok sayıda yerli veya uluslararası reklam acentalarına başvurabilmeleri mümkündür. Ürün ve tüketici araştırması, medya ayarlamaları ve reklam kampanyaları da dahil olmak üzere çok çeşitli hizmetler sunan bu acentaların pek çoğu, ABD ve Japon acentaları ile işbirliği içinde bulunmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Tayvan'a İhracat Yaparken Gerekli olan Belgeler

İhracatçının ya da yerel acentasının ithalat lisansı almak için başvurusunda proforma fatura getirmesi gerekir. Proforma fatura çıkartırken aşağıdaki bazı hususlar belirtilmelidir:

- Malların tam tarifi(marka ismini içeren)
- Kolileme metodu
- Miktar
- Birim fiyatı, toplam maliyet, navlun, sigorta ve diğer talimatlar
- Gemiye yükleme şekli, yüklemenin tarihi ve limanı, hedef liman
- Ödeme şartları
- Öneri geçerliliği
- Akreditif lehdarının adı ve adresi

-İthalatçı tarafından özel olarak istenen diğer detaylar

Ek olarak, iskonto edilmemiş ve eğer varsa komisyonu içeren fiyatları, proforma faturanın teyit etmesi gereklidir.

Bütün vakalarda, ticari faturanın 4 orjinal kopyası, konşimentonun 3 orjinal kopyası ve koli listesinin 2 orjinal kopyası gereklidir. Bazı durumlarda Sigorta Sertifikası, Menşe Şahadetnamesi, Bedelsiz Satış Sertifikası ve Kalite Kontrol Verileri gerekebilir. Tarım ürünleri, bitki ve hayvanların ülkeye girişinde ise, ihracatçı ülkede düzenlenmiş karantina veya muayene sertifikaları istenebilir.

Ödeme Şekilleri

Tayvan'da ithalat ödeme sürecinde en önemli sistem akreditiftir. Tayvan ithalatçılarının büyük çoğunluğu 180 güne kadar geçerli akreditif kullanırlar. Çoğunlukla akreditif kullanılmasına rağmen diğer birkaç ödeme metodu da kullanılır. Bunlardan bazıları şunlardır: Vesaik mukabili ödeme, Vesaik mukabili kabul, Konsinye, Taksitli ödeme ve açık hesaptır.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Ülkeye ulaşım ve kargo taşımacılığında en çok kullanılan havaalanları Chiang Kai-shek ve Kaohsiung uluslararası havaalanlarıdır. Bunun yanı sıra, çok sayıda yerel havaalanı, Tayvan'ın büyük şehirleri ve çevre adalara ulaşım sağlamaktadır. Denizyolu ile ulaşım da ise, Keelung, Taichung, Kaohsiung, Suao ve Haulien limanları kullanılır. Şehir içi ulaşım da kullanılan taksilerde taksimetre vardır. Ülkenin başlıca şehirleri, oldukça geniş otobüs hizmet ağına sahiptir. Yine ülkede yaklaşık 1 000 km uzunluğunda demiryolu ağı vardır.

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Hediyeler karşılıklı ilişkileri geliştirmede önemlidir. Eğer ülkemizi anlatan, temsil eden bir hediye verilirse taraflar arasında yakınlaşmayı sağlayabilir. Fakat asla saat, mendil, şemsiye veya beyaz çiçekler (özellikle krizantem) verilmemelidir çünkü bunlar geleneksel olarak gözyaşı ve ölümü temsil ederler. Bunun yanında bıçak gibi keskin aletler de hediye edilmemelidir çünkü ilişkiyi, bağlantıyı kesmek anlamına gelir.

Para Kullanımı

Yabancılar, Tayvan'a 5000 \$'a (40 000 NT\$) kadar nakit para sokabilmekle birlikte bunun ülkeye girerken gümrüğe beyan edilmesi gerekmektedir. Dövizler, havaalanlarında veya yetkili büfelerde bozdurulabilir. Uluslararası kabul gören kredi kartları pek çok yerde geçerlidir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Vize Uygulaması

Vize muafiyeti uygulanan ülkelerin dışında her ülke vatandaşı, Tayvan'a girebilmek için geçerli bir Çin Cumhuriyeti vizesi almak zorundadır. Ülkeye geliş sebebi ve kalış süresine göre bu vizeler, turist vizesi ve oturma izni olarak verilebilir. Turist vizesi, ülkeye turizm, eğitim, iş veya benzer yasal sebeplerle girmek isteyen yabancılar için düzenlenir. 60 günlük bir süre için hazırlanan vizeler yine her biri 60 günü aşmamak üzere iki kez yerel polis merkezlerinde uzatılabilir. 14 veya 30 gün ile sınırlandırılmış turist vizelerinin süreleri ise uzatılmaz. Turist vizesi almak için yaklaşık 1000 Yeni Tayvan Doları ücret ödenir. Ülkede çalışma, araştırma yapma, eğitim, yatırım yapma ve benzer yasal sebeplerle 6 aydan daha uzun sürelerle kalmak isteyen yabancılar ise oturma izni almalıdır. Oturma izni almak için ise 1800 NT\$ ödenir.

Turist Bilgi Hattı

Tayvan'da, yabancı turistlere her konuda yardımcı olacak bir bilgi hattı kurulmuştur. Bu hat sayesinde, ulaşım olanakları, oteller ve kültürel aktiviteler hakkında bilgi alınabileceği gibi acil durumlar, kayıp eşya ve dil sorunları ile ilgili yardım talep edilebilir. Bilgi hattı, haftanın her günü saat 08:00 – 19:00 arasında hizmet vermektedir. Bu hattın personeli, çok iyi derecede İngilizce konuşmaktadır. Ayrıca diğer dillerde de bilgi almak mümkündür. (Tel: 7173737)

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Bankalar: Hafta içi 09:00-15:30, Hafta sonu kapalı

Bürolar: Hafta içi 08:30/09:00-17:30

Hafta sonu 08:30/09:00-12:00 (Birçok özel firma hafta sonlarında kapalıdır)

Fabrikalar: Pazartesi-Cumartesi 08:00-12:00 / 13:00-17:00

Resmi daireler: Hafta içi 08: 30-12:00 & 13:30-17:00, Hafta sonu kapalı

Kullanılan Lisan

Mandarin, Çince, Taiwan dilleri(Hakka ve Güney Fukienese lehçeleri)

Ulaşım

Ülkeye ulaşım ve kargo taşımacılığında en çok kullanılan havaalanları Chiang Kai-shek ve Kaohsiung uluslararası havaalanlarıdır. Bunun yanı sıra, çok sayıda yerel havaalanı, Tayvan'ın büyük şehirleri ve çevre adalara ulaşım sağlamaktadır. Denizyolu ile ulaşım ise, Keelung, Taichung, Kaohsiung, Suao ve Haulien limanları kullanılır. Şehir içi ulaşım da kullanılan taksilerde taksimetre vardır. Ülkenin başlıca şehirleri, oldukça geniş otobüs hizmet ağına sahiptir. Yine ülkede yaklaşık 1 000 km uzunluğunda demiryolu ağı vardır.

Yerel Saat

Tayvan, GMT'nin (Greenwich Mean Time) 8 saat, Türkiye saatinin ise 6 saat ilerisindedir.

Yerel Ölçü Birimleri

metrik sistem

Telefon Kodları

Tayvan ülke kodu +886'dır.

İklim

Ülkede sub-tropikal iklim hüküm sürer. Başkent Taipei'de, en sıcak ay Temmuz (24-33°C), en soğuk ay ise Şubat'tır (12-18°C). Ülke, her mevsim yağışlıdır. Bu nedenle, ülkede bulunanlar mutlaka şemsiye ve yağmurluk bulundurmalıdır. Yağışlar yaz aylarında yoğunluk kazanır. En yağışlı ay, Ağustos ayıdır. Nem oranı çok yüksektir. Mayıs ve Ekim ayları arasında sıcaklık artar.

Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Doğal kaynakları görece olarak sınırlı olan Tayvan hammadde ve ara mal ithal ederek mamul satma olarak nitelenen re-eksport stratejisinde uzmanlaşmıştır. Bundan dolayı hem ithalatı hem de ihracatı büyük rakamlara ulaşmıştır. 2009 yılında ihracat 203,4 milyar dolar, ithalat ise 172,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Dolayısıyla ülke, hammadde ve ara mallar için büyük bir pazardır. Birkaç yıl öncesine kadar Tayvan'ın dış ticaretinde ABD ve Japonya en önemli ülkeler olmakla birlikte son yıllarda Çin bu iki ülkeyi geçmeye başlamıştır. Bu üç ülke ekonomilerindeki gelişmeler doğrudan Tayvan'ın dış ticaretini etkilemektedir.

2009 yılında kişi başına düşen milli gelir satın alma gücü paritesine göre 34 713 ABD\$ olmuştur. Halkın zenginleşmesi ve refah artışı nedeniyle iç talepte de büyük artışlar olmuştur. Neticede ülke tüketim mali ihracatında cazip bir pazar haline gelmiştir. Ülkede Türk Ticaret Ofisi tarafından yapılan araştırmalar sonucunda, kiraz, kayısı, üzüm, incir, portakal, limon, ayçiçek ve zeytin yağı, fındık, ceviz, deniz ürünleri, meyve suları ve taze sebze gibi çeşitli tarım ürünleri, sıhhi tesisat, kristal, cam, seramik, hediyelik eşya, markalı tekstil ürünleri, deri konfeksiyon, kimyasal maddeler, bulaşık makinesi, oto yedek parçası ve aksesuarları, halı ve şarap gibi çeşitli sanayi ürünleri ile orman ürünlerinde ihracat potansiyelimizin olduğu tespit edilmiştir.

Tayvan 2002 yılı başında Dünya Ticaret Örgütü'ne girmiştir. DTÖ'ye girdiğinde Tayvan ithali yasak olan tavuk eti, süt, yer fıstığı, küçük kırmızı fasulye, tavuk sakatatı, sarımsak soğanı, bazı meyve ve sebzeler, pirinç ve pirinç ürünleri gibi ürünler için tarife oranları ve kotalarını belirlemiştir. Bu tür ürünler için Tayvanın iyi bir pazar olabileceği düşünülmektedir.

İki ülke arasındaki mesafenin fazlalığı, ticaretin gelişmesi önünde bir engel teşkil etmiş ve Türkiye ABD, Avrupa ve Orta Asya pazarlarına, Tayvan ise ABD ve Güney Asya pazarlarına yönelmiştir. Türkiye'nin bu ülke ile ticaretini geliştirmek için, ülke pazarına markalı ürünler ile girmesi ve bu ülkeye yapılan ihracatını çeşitlendirmesi gerekmektedir.

Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Makarna	1902	Makarnalar	14,0	0,60	149,4	0,20	0,50	4,80	0,4	0,7	Kore:21,4, Japonya:21,4, İtalya:20, Endonezya:7,1, Tayland:7,1	MFN:22-49, GEN: 35-50
Su Ürünleri	0307	Yumuşakçalar	86,0	0,50	25,2	1,10	1,00	5,60	0,4	0,3	Japonya:19,1, Çin:16,3, Endonezya:15,1, Filipinler:7,8, Peru:7,	MFN:0-50, GEN: 10-50
Şekerli ve çikolatalı mamuller	1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri	29,3	0,30	256,5	0,40	0,10	9,10	0,2	0,2	Japonya:25,5, Malezya:11,3, Vietnam:10,3, Endonezya:10,3, Tayland:10,3	MFN:20-27,5, GEN: 30-32
Şekerli ve çikolatalı mamuller	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	67,2	0,30	328,6	0,40	0,40	0,50	0,1	0,2	ABD:22,7,İtalya:22,4, Japonya:14, Fransa:7,1, Belçika:4,2	MFN:2-49, GEN: 7,5-49
Sert Kabuklu Meyveler	0802	Kabuklu meyveler	41,9	0,40	840,4	0,50	0,30	14,70	0,2	0,2	ABD:53,3, Çin:21,4, İran:15, Avustralya:5,2, İtalya:1,4	MFN:2,5-20, GEN: 10-40
Zeytinyağı	1509	Zeytinyağı	15,0	0,10	96,2	0,30	0,20	22,30	0,05	0,05	İtalya:69,3, İspanya:20, Yunanistan:6,6, Avustralya:1,3, Şili.1,3	MFN:0-7,5, GEN: :0-7,5

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 9 aylıktır.

Makarna

Makarnalar (1902):

2009 yılında Tayvan 14 milyon dolarlık makarna ithalatı yapmıştır. Bunun 1 milyon dolarlık kısmı Türkiye'den yapılmıştır. Ülkemizin bu alandaki toplam ihracatı 2009 yılında 149,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin 2009 yılında Tayvan'a olan ihracatında anılan ürünlerde %1 oranında bir azalış kaydedilmiştir. Aynı dönem içinde anılan ürünlerde Tayvan'ın ithalatında %5 oranında bir artış olmuştur. 2009 yılında Tayvan'ın makarna grubundaki en büyük tedarikçileri; Kore %21,4, Japonya %21,4, İtalya %20, Endonezya %7,1, Tayland %7,1 olmuştur. Gümrük vergisi ise MFN için %22-49, diğerleri için % 35-50 arasında değişmektedir.

Su Ürünleri

Su Ürünleri; Yumuşakçalar (0307):

2009 yılında Tayvan 86 milyon dolarlık yumuşakçalar ithalatı yapmıştır. Bunun 500 bin dolarlık kısmı Türkiye'den yapılmıştır. Ülkemizin bu alandaki toplam ihracatı 2009 yılında 25 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin 2009 yılında Tayvan'a olan ihracatında anılan ürünlerde %1 oranında bir artış kaydedilmiştir. Aynı dönem içinde anılan ürünlerde Tayvan'ın ithalatında %5,6 oranında bir artış olmuştur. 2009 yılında Tayvan'ın yumuşakçalar grubundaki en büyük tedarikçileri; Japonya %19,1, Çin %16,3, Endonezya %15,1, Filipinler %7,8 ve Peru %7 olmuştur. Gümrük vergisi ise MFN için %0-50, diğerleri için % 10-50 arasında değişmektedir.

Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

Şekerli ve çikolatalı mamuller; Kakao içermeyen şeker mamulleri (1704)

2009 yılında Tayvan 29 milyon dolarlık Kakao içermeyen şeker mamulleri ithalatı yapmıştır. Bunun 300 bin dolarlık kısmı Türkiye'den yapılmıştır. Ülkemizin bu alandaki toplam ihracatı 2009 yılında 256,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin 2009 yılında Tayvan'a olan ihracatında anılan ürünlerde %0,1 oranında bir artış kaydedilmiştir. Aynı dönem içinde anılan ürünlerde Tayvan'ın ithalatında %9,1 oranında bir azalma olmuştur. 2009 yılında Tayvan'ın Kakao içermeyen şeker mamulleri grubundaki en büyük tedarikçileri; Japonya %25,5, Malezya %11,3, Vietnam %10,3, Endonezya %10,3, Tayland %10,3 olmuştur. Gümrük vergisi ise MFN için %20-27,5, diğerleri için % 30-32 arasında değişmektedir.

Şekerli ve çikolatalı mamuller; Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları (1806)

2009 yılında Tayvan 67 milyon dolarlık Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları ithalatı yapmıştır. Bunun 300 bin dolarlık kısmı Türkiye'den yapılmıştır. Ülkemizin bu alandaki toplam ihracatı 2009 yılında 329 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin 2009 yılında Tayvan'a olan ihracatında anılan ürünlerde %0,4 oranında bir artış kaydedilmiştir. Aynı dönem içinde anılan ürünlerde Tayvan'ın ithalatında %0,4 oranında bir artış olmuştur. 2009 yılında Tayvan'ın Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları grubundaki en büyük tedarikçileri; ABD %22,7, İtalya %22,4, Japonya %14, Fransa %7,1, Belçika %4,2 olmuştur. Gümrük vergisi ise MFN için %2-49, diğerleri için %7,5-49 arasında değişmektedir.

► Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi	6117	Giyim Eşyası aksesuarları	6,50	0,09	34,50	0,30	5	30	0,01	0,01	japonya:33,8, Çin:29,2, İspanya:9,2, Kore:6,1, İtalya:6,1	MFN: 12, GEN:12,5-20
Hazır Giyim	6105	Erkek/erkek çocuk için gömlek	36,80	0,07	204,00	0,60	5	-12	0,06	0,00	Çin:46,2, Vietnam:24,5, Japonya:7,8, Hong Kong:2,9, İtalya:1,8, Türkiye:1,7	MFN: 10,5-12, GEN:12,5-20
Hazır Giyim	6204	Kadın Kız çocuk için takım, takım elbise	155,50	0,02	1.704,70	0,30	-5	-20	0,07	0,07	Çin:50,4, İtalya:10,9, HK: 7.3, Japonya:7,3, Fransa:6,1,	MFN: 10,5-12, GEN:12,5
Sofra ve Mutfak Eşyaları	6911	Porselen ve çiniden mutfak eşyası	15,90	0,04	54,60	0,50	26	-15	0,01	0,01	Japonya:22,5, Malezya:13,8, Çin:13,8, Vietnam:11,3, Kore:8,1	MFN: 10, GEN:15-20
Deri ve Deri Mamulleri	4202	Deri ve köseleden seyahat eşyası	348,50	0,01	110,90	1,00	-8	-14	0,01	0,06	Çin:48,8, Fransa:22,2, İtalya:21, İspanya:3,7, Japonya:2	MFN: 6,6, GEN:15-20
Mobilya	9401	Oturmaya mahsus mobilyalar	155,30	0,01	459,20	0,30	-8	-10	0,00	0,05	Çin:46,8, Japonya:14,6, Endonezya:8, İtalya:5,7, Vietnam:5,5	MFN: 0, GEN:12,5
Demir Çelik	7213	Demir/çelik filmaşın	86,60	7,50	521,80	1,00	veri yok	-78	0,01	0,02	Japonya:34,9, Kore:17,3, Rusya:17,1, Türkiye:9,4, Almanya:9	MFN: 0, GEN:10
Kimya Sanayi	3202	Debagatte kullanılan sentetik organik anorganik maddeler	26,50	3,90	55,40	4,30	3	-28	0,00	0,00	Çin:25,3, Türkiye:15,1, Almanya:14,7, İtalya:12, Fransa:10,6	MFN: 0, GEN:2,5
Elektronik	8531	elektrikli ses/görüntülü işaret cihazları	854,00	2,10	191,00	4,60	220	-11	0,00	0,00	Çin:72,3, Japonya 8,3, Kore:6,7, Slovakya:2,3, ABD:1,9	MFN: 0, GEN:5-7,5

Maden ve Mineraller	7403	Aritılmış bakır	2.559,00	1,10	12,60	5,90	120	-43	0,78	0,37	Şili:78,1, Japonya:26,6, Peru:8,9, Avustralya: 8,4, Endonezya:2,9	MFN: 0, GEN:2,5
Kimya Sanayi	2902	Siklik hidrokarbonlar	2.462,00	4,10	144,10	8,00	veri yok	-18	veri yok	veri yok	Japonya:40,9, Kore:24,5, Çin:7,4, ABD:6, Singapur:4,3,	MFN: 0, GEN:7,5
Hazır Giyim	6202	Kadın kız çocuk için dış giyim	43,00	0,14	68,00	0,40	-7	-10	0,01	0,04	Çin:47,6, Vietnam:20, İtalya:7,7, HK: 7,6, Fransa:3	MFN: 12, GEN:12,5-20

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 9 aylıktır.

Demir Çelik

Demir/çelik filmaşın (7213)

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 86,6 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı 7,5 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir. Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla nazaran %78 oranında düşmüştür. 2009-10 ilk 9 aylık verilerine bakıldığında anılan ürün grubundaki ihracatımız 2009 yılında bin dolar olarak gerçekleşirken 2010 yılında 2 bin dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Japonya %34,9, Kore %17,3, Rusya %17,1, ve Almanya %9 dir. Türkiye %9,4 payı ile 4. sırada yer almaktadır. Gümrük vergisi ise MFN için % 0 diğerleri için %10'dur.

Deri ve Deri Mamulleri

Deri ve Köseleden Seyahat Eşyası (4202)

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 348,5 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı bin dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda Türkiye'nin Tayvan'a ihracatı bir önceki yıla nazaran %8 oranında azalış göstermiştir. Buna karşılık Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı da %14 oranında düşmüştür. 2009-10 ilk 9 aylık verilerine bakıldığında anılan ürün grubundaki ihracatımızın 2009 yılında bin dolar 2010 yılında ise 6 bin dolar seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Çin %48,8, Fransa %22,2, İtalya %21, İspanya %3,7 ve Japonya %2 dir. Gümrük vergisi ise MFN için %6,6, diğerleri için %15 ila %20 arasında değişmektedir.

Elektronik

Elektrikli Ses/Görüntülü İşaret Cihazları (8531)

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 854 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı 2,1 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda Türkiye'nin Tayvan'a ihracatı bir önceki yıla nazaran %220 oranında artış göstermiştir. Buna karşılık Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı %11 oranında düşmüştür. 2009-10 ilk 9 aylık verilerine bakıldığında anılan ürün grubundaki ihracatımızın bin dolar seviyesinin de altında kaldığı görülmektedir. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Çin %72,3, Japonya %8,3, Kore %6,7, Slovakya %2,3 ve ABD %1,9 dir. Gümrük vergisi ise MFN için %0, diğerleri için %5-%7,5'dir.

Hazır Giyim

Hazır Giyim; Erkek/erkek çocuk için gömlek (6105), Kadın Kız çocuk için takım, takım elbise (6204) , Kadın kız çocuk için dış giyim (6202):

2009 yılında Hazır Giyim sanayinde anılan ürün gruplarında Tayvan yaklaşık 236 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizde yapılan ithalat 23 bin dolar civarında olmuştur. Ülkemizin bu alandaki toplam ihracatı 2 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu alandaki ihracat 2009 yılında bir önceki yıla göre 6105 pozisyonunda %5 artmış, 6204 pozisyonunda %5 ve 6202 pozisyonunda %7 oranında azalmıştır. Bu gruptaki ürünlerin ihracatında 2009ve 2010 yılı 9 aylık değerlendirmesi yapıldığında ise aynı dönemde bir önceki yıla göre radikal bir artış yada azalma gerçekleşmediği görülmektedir. Bu alandaki en önemli rakiplerimiz; 6105 no'lu pozisyonda: Çin %46,2, Vietnam %24,5, Japonya %7,8, Hong Kong ve %2,9, İtalya.%1,8 dir. 6104 no'lu pozisyonda: Çin %50,4, İtalya %10,9, HK %7,3, Japonya %7,3 ve Fransa %6,1 dir. 6202 no'lu pozisyonda: Çin %47,6, Vietnam %20, İtalya %7,7, HK %7,6 ve Fransa %3'dür. Gümrük vergisi ise MFN için %10,5-%12, diğerleri için %12,5 ila %20 arasında değişmektedir.

Kimya Sanayi

Debagatte Kullanılan Sentetik Organik Anorganik Maddeler (3202)

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 26,5 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı 3,9 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda Türkiye'nin Tayvan'a ihracatı bir önceki yıla nazaran %3 oranında artış göstermiştir. Buna karşılık Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı %28 oranında düşmüştür. 2009-10 ilk 9 aylık verilerine bakıldığında anılan ürün grubundaki ihracatımızın bin dolar seviyesinin de altında kaldığı görülmektedir. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Çin %25,3, , Almanya %14,7, İtalya %12 ve Fransa %10,6 dir. Türkiye %15,1'lik payı ile 2. sırada yer almaktadır. Gümrük vergisi ise MFN için %0, diğerleri için %2,5'dir.

Siklik hidrokarbonlar (2902)

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 2,5 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı 4,1 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir. Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı 2009 yılında bir

önceki yıla göre %18 oranında düşmüştür. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Japonya %40,9, Kore %24,5, Çin %7,4, ABD %6 ve Singapur %4,3'dür. Gümrük vergisi ise MFN için %0, diğerleri için %7,5'dir.

Maden ve Mineraller

Artılmış bakır (7403)

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 2,6 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı 1,1 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda Türkiye'nin Tayvan'a ihracatı bir önceki yıla nazaran %120 oranında artış göstermiştir. Buna karşılık Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı %43 oranında düşmüştür. 2009-10 ilk 9 aylık verilerine bakıldığında anılan ürün grubundaki ihracatımızın 2009 yılında 78 bin dolar 2010 yılında ise 37 bin dolar olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Şili %78,1, Japonya%26,6, Peru%8,9, Avustralya %8,4 ve Endonezya %2,9'dır. Gümrük vergisi ise MFN için %0, diğerleri için %2,5'dir.

Mobilya

Oturmaya Mahsus Mobilyalar (9401):

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 155,3 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı bin dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda Türkiye'nin Tayvan'a ihracatı bir önceki yıla nazaran %8 oranında azalış göstermiştir. Buna karşılık Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı da %10 oranında düşmüştür. 2009-10 ilk 9 aylık verilerine bakıldığında anılan ürün grubundaki ihracatımızın 2009 yılında bin doların altında gerçekleşirken 2010 yılında 5 bin dolar olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Çin %46,8, Japonya %14,6, Endonezya %8, İtalya %5,7 ve Vietnam %5,5'dir. Gümrük vergisi ise MFN için %0 diğerleri için %12,5'dir.

Sofra ve Mutfak Eşyaları

Porselen ve Çiniden mutfak eşyası (6911):

2009 yılında Tayvan bu ürün grubunda 15,9 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Aynı yıl ülkemizin Tayvan'a ihracatı 4 bin dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda Türkiye'nin Tayvan'a ihracatı bir önceki yıla nazaran %26 oranında artış göstermiştir. Buna karşılık Tayvan'ın dünyadan olan ithalatı %15 oranında düşmüştür. 2009-10 ilk 9 aylık verilerine bakıldığında anılan ürün grubundaki ihracatımızın bin dolar seviyesinde kaldığı görülmektedir. Bu alandaki başlıca rakiplerimiz: Japonya %22,5, Malezya %13,8, Çin %13,8, Vietnam %11,3 ve Kore %8,1'dir. Gümrük vergisi ise MFN için %10, diğerleri için %15 ila %20 arasında değişmektedir.

Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi

Tekstil ve Hazır Giyim Yan Sanayi; Giyim Eşyası aksesuarları (6117):

2009 yılında Tayvan 6,5 milyon dolarlık Giyim Eşyası aksesuarları ithalatı yapmıştır. Bunun 9000 dolarlık kısmı Türkiye'den yapılmıştır. Ülkemizin bu alandaki toplam ihracatı 2009 yılında 34,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin 2009 yılında Tayvan'a olan ihracatında anılan ürünlerde %5 oranında bir artış kaydedilmiştir. Aynı dönem içinde anılan ürünlerde Tayvan'ın ithalatında %30 oranında bir artış olmuştur. 2009 yılında Tayvan'ın Giyim Eşyası aksesuarları grubundaki en büyük tedarikçileri; Japonya %33,8, Çin %29,2, İspanya%9,2, Kore%6,1 ve İtalya %6,1 olmuştur. Gümrük vergisi ise MFN için %12, diğerleri için %12,5 ila %20 arasında değişmektedir.

Tayvan - Düzenlenen Önemli Fuarlar